Контрольный экземпляр

ПАРТЕ ХЬАЛХЛЕНЦА–КОММУНИЗМАГА!

ДIАЙХА МОАРШАЛ ДА XVIII ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦЕ ДЕЛЕГАТАШКА!

Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 14 ЯНВАРЬ, 1984 ШУ. ◆ № 6 (6554). ◆ Мах 3 кап.

ХОРЖАМАШТА ХЬАЛХАРА ОКРУГИЙ СОВЕЩАНЕШ

Кердача лоархIамеча этапе чуяьннай хоржамий кампани — 12 январе йолаеннай хоржамашта хьалхара округий совещанеш. Общественни организацей, къахьегама коллективай викалаша массе оагIорахьара дувц собранешка СССР Лакхехьарча Совете харжа оттабьрий кандидатурех, уж хьаллацарах йола решенеш тIаийю.

Совещанеш йоагIача тайпара дика чакхъюл, цар чIоагIа теша а веш хьахьокх харжархой политически хьинар чIоагIа айденна хилар. Хьагойт вай мехкара Iаьдал бокъонца социалистически а халкъа а долга.

Москва. Паччахьалкхен центральни концертни зал. Из хьалийнай столица Пролетарски хоржамий округа общественни организацей къахьегама коллективай викалаша.

ЧIоагIа къобабалъяь тIайийар хоржамашта хьалхарча совещане дакъа лоацараша мехка паччахьалкхен Iаьдала эггара лакхерча органа депутаталла харжа КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Ю. В. Андропов кандидат оттаварех йола Москверча къахьегама коллективай предложенеш.

Гулбеннараша дага хиннареш а уйлаш а чулоацаш дар массанел хьалха къамаьл даьча И. А. Лихачева цIерагIча автозавода прессови корпуса токаре В. И. Кожухини дийцар.

— Творчески а оасарле лаьха йолаш а къахьегара вай массане а дегаш уравуттаду парте Центральни Комитета декабрьски (1983 ш.) Пленума решенеша, Юрий Владимирович Андропова выступлене чулоацвча положенешеи выводашеи. Шоай патриотически декхар, шоай дулхахцIийх дола гIулакх санна кхетаду Москверча болхлоша, берригача советски наха къахьегама оасарле дегIайоалаяра планови задани цхьа процент тIехнхоачашъе езаш хилари продукцега дIадодар кхы а 0,5 процент лохде дезаш хилари.

КПСС Центральни Комитето, новкъост Ю. В. Андропов керте латтача ЦК Политбюро знлла а чIоагIа а теркам тIалоаттабу мохк социально-экономически дегIаахара кIийлен тIарча проблемашта, ханнахьа гу къахьегамхой маьхе опыт, пайдане йола инициатива, принципиально гучадоах кхоачамбоацараш, дIахойодача хана лаьрхIа хьалхашка уттаду хаьдда ихетадеш, берригача наха хьаштдолаш доле декхареш.

Коммунистически парте а Советски паччахьалкхен а гIорваьнича кулгалхочун, даим дахаргдола ленински гIулакх ннйса дIахохьош волча Ю. В. Андропова цIерацв юоз советски наха мехка вахара ерригача сферашка латташ йола дика процессаш. Парте тIанйца решенеш кхоачашъяр бахьан долаш йиш хиннай тIехьаюсача участкашнара хьал тоаде. Кадрай инициативен бехктонхами лакхбе, ерригача звеньишка дисциплина лакхъе. Вайна массанена а ховш да, ленински типах войча кулгалхочун дика гIулакхаш хьа а гойташ, уж хувцамаш дара лоаттабеча кхоисама керте латтар новкъост Ю. В. Андропов хилар.

Дунен халкъашта юкъерча арене Ю. В. Андропова дIахьу дунен халкъашта юкъера хьал тоадара, ядерни катастрофа ца хилийтара тIаерзаль йола партеи Советски паччахьалкхенни принципиальни харцахьа хьовзаргбоаци никъ. Iалаьмате йоккхача опыто, политически хьаькъало, коммунизма идеалашта тешаме хиларо, машара гIулакх хьаллоацача цо доккха денал гойтаро лакхдаьд цун сий, хIаьта тешам а беннаб.

— Iилма - технически общественноста цIерагIа — аьлар Социалистически Къахьегама Турпала Я. М. Колотыркина — Л. Н. Карпова цIерагIча Iилма - тохама физико - химически института директора, — аз чIоагIа раьза а волаш хьаллоац Ю. В. Андропов депутаталла харжа кандидат оттаварах йола къахьегама коллективай решени.

КIаьд а ца луш Юрий Владимировича беш бола берригa болх ба цо шийна берригa низ тIабахийта вай социалистически паччахьалкхен хьашташ кхоачашдеш хиларах, советски халкъа йоанхо ярах дола масал. Парте а советски халкъа а теркам общественни производствана ма хулла интенсификаци яра, технически прогресс сихъяра тIаувзаш йола цуи къаьста а принципиальни а выступленеш чIоагIа раьза болаш кIоаргга кхоачам хиннеи тIанйю вай мехка берригача къахьегамхоша.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша массава а раьза а болаш хьаллаьцар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Юрий Владимирович Андропов** СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжера кандидатала оттаварах йола предложени. Цар дийхар Ю. В. Андроповгара на город Москверча Пролетарски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла ше харжийта раьза хилар.

Чакхъяьлар город Москверча Тушински хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхара совещани. Дош делар «Зеленоградстрой» яхача производственни гIишлошъяра - монтажни объединене СУ-111 монтажника В. Н. Блажиевскена.

— Тха гIишлошъяра управлене коллективо, — аьлар цо, — Тушински хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжара кандидаталла оттаваь новкъост Ю. В. Андропов. Советски наха дика вовз ший берригa низ, знанеш, организаторски талант коммунизм хьалъяра, машар чIоагIбара дIатела ленински тайпара гIорваьнна кулгалхо вола Юрий Владимирович. Цо бу вай Даьхен экономически оборонни низ чIоагIбара тIаберзабаь Iалаьмате боккха болх.

Тха управлене болхлоша, инженерно - технически балхахоша, гIулакхерча наха депутаталла харжа кандидатала оттаваь, дIахо дувц оратора, «Зеленоградстрой» яхача объединене СУ-111 комплексни бригада бригадир Социалистически Къахьегама Турпал Н. А. Злобин а.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша массава а раьза а волаш къоабалийр **Юрий Владимировича Андропова Николай Анатольевич** Злобин СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа кандидаталла оттабарах йола решенеш, хIаьта

(Йистедоалар 4-ча оагIо тIа).

ХАЛКЪА КАНДИДАТАШ

Республике дIахохьош да СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаташ уттабелга.

Малгобекски бурув тохара балхий управлене клубе гулбеннача къахьегамхой хоржамашта хьалхара собрани хьайхиллар управлене профкома председатела В. К. Полтаева. Цо дош делар № 20 йолча бригада бурувдеттачун гIонча Х. Х. Центроева. Цо предложени елар УБР оператор-коллектор Саутиева Аьдалгире Марем СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттае.

Марем хьалхиннай МагIалбике. Грозне профтехучилище а яьккха 1979 шера УБР-е операторалла балха отт из. Цун 25 шу даьннад. Коммунистически къахьегама ударник, Малгобекски горсовета депутат я Саутиева. Балха тIа толамаш дахарах цунна еннай «Социалистически яхе котъяьннар», «Пятилетка къона гвардеец» яха Знакаш, сийлен грамоташ.

Дукха дика дешаш аьлар М. Саутиевайх управлене комсомольски организаце секретара Р. И. Аушевас, УБР слесара М. Д. Дзейтова, партокома секретара В. И. Чиркова, управлене начальника С. А. Темираева.

Собране соцам тIаийнар: № 674 йолча Назрановски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла харжа Малгобекски УБР оператор-коллектор **Саутиева Аьдалгире Марем** кандидат оттае.

Цул тIехьагIа из кандидатура хьаллоацаш хоржамашта хьалхара собранеш хилар МагIалбика района «Ачалуки» яхача комсаш лелаеча совхозе, Назрановски трикотажни фабрике.

Нохчий-Юртовски района Орджоникидзе цIерагIча колхозе хинна хоржамашта хьалхара собрани хьайийллар цу боахама партбюро секретара А. Х. Нацулханова.

Цул тIехьагIа къамаьл даьча № 2 йолча тхьамка лелаеча бригада кулгалхочо Д. Ч. Радуева аьлар: «Сона баккъахьа хетт СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа тхьамка леладу Я. Г. Байсуркаева кандидат оттайича.

— Вайна массанена дика йовзаш я Яхита, — аьлар тIаккха къамаьл даьча колхоза керттерча экономиста С. О. Хусихаджиева. — Из яьй 1958 шера, ше итт класс яьккхача вай колхозе балха ера. Цу хана денз хьинаре къахьегарца толамаш а доккхаш, ше наха езийташ хьайоагIа Байсуркаева. Колхоза правлене, халкъа тIахьожама группа член я из.

Шоай новкъостах дукха дика хIамаш дийцар автогаража хьахочо А. Г. Гелисханиева, тхьамка лелаеча Б. Э. Мизиевас, колхоза председатела М. З. Зайналабдиева, хьекархочо А. Т. Товсултанова. Экеновски культура ЦIен директора С. А. Чадаева, школа директора заместитела С. Б. Бобаева.

Собране дакъа лаьцараша, цхьан дагара а болаш лаьрхIар: № 676 йолча Нохчий-Юртовски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла харжа Орджоникидзе цIерагIча колхоза тхьамка леладер **Байсуркаева Яхита Габеевна** кандидат оттае.

Из кандидатура хьаллоацаш нитта хоржамашта хьалхара собрани хилар Гудермесски района «Джалка» яхача совхозе.

Партконференце делегаташ

Н. И. ВЕДЕРНИКОВ, Социалистически Къахьегама Турпал, В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ воккхагIвола оператор.

I. Д. КАРТОЕВА, «Малгобекский» совхоза доярка.

П. М. КРУТОВ, Советски Союза Турпал, «Родина» совхоза директор.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюрос шиЙ аргIанарча заседане дийцад мехка чурча вахарен Советски Союзо арахьарча политика никъ чакхбаккхара даькъерен цхьадола дешаш.

ТIайицаб общественни порядок лораяра - йола шоай лоIамера халкъа дружинащ вIашагIъехна 25 шу дизара хьакъехьара, соцам. Цу тIа белгалдаьд къахьегамхой инициативагIа вIашагIъеххача шоай лоIамерча халкъа дружинаша партийни советски органий хьалхленца мехка общественни порядок чIоагIъяра гIулакхах юкъе дикка доккха дакъа хьош хилар. Белгалдаьккхад, бокъонаш телхаелга ца хилийтара а юхатохара а, советски законаш лорадарен социалистически общежите бокъонащ дукха езарен уйла йолаш хургболаш советски наха кхетам луш болх бара даькъе цар льинар айдениляга. Дуккхача халкъа дружинаша толаме вIашитарбу общественни порядок лораяра болх лакха овсарле йолча къахьегамцен тIехаккача дешарцен.

КПСС ЦК Политбюрос партийни советски органашта тIадиллад республикашкен моттигашкен общественни порядоки социалистически доладахьен лораеча къахьегамхоша дIахо шерагIа дакъа лоацилга Iлашдар, халкъа дружинаш организационни чIоагIъяра де деза гIулакхаш чакхдахар. Халкъа дружинай болх хаддаьза эрагбоахаш тоабанза, правопорядоки общественни дисциплинех чIоагIъяра бола цар лоархIам лакхбанза, бокъонаш лораеча органашца вIашии цхьана болх беш уж хулилга кIоаргданза даргдоацаш хилар. Моттигерча партийни, советски, комсомольски органашта могадаьд шоай лоIамерча халкъа дружинай, дружинникий оперативни комсомольски отрядий балхага хьажараш, городашкен районашкен халкъа дружинай актива слеташи собранеши елга, халкъа дружинай балха дикагIйола опыт кепайоазон оагIош тIа, радион телевиденеи гIолла шерра дIахьокхар Iалашделга.

КПСС ЦК Политбюро заседане боагIа мах баьб ФРГ, Англе, Итале керда американски ракеташ оттае йолаяр бахьан долаш отташ латтача хьала, белгалдаьд цу хьала ца дувзадейна де деза цхьадола практически гIулакхаш.

Политбюрос ла а дийгIа могабаьб Германски Демократически Республика хьича мехкашцарча гIулакхий министрца О. Фишерца шиЙ хиннача переговорий итогий хьакъехьа нов. А. А. Громыкос баь хоам.

Могабаьб Германски коммунистически парте VII съезда балха юкъе дакъа лоацаш нов. Г. В. Романов керте волаш хиннача КПСС делегаце болх.

ОСМИЕВ Хьамзат

ПАРТЕГА

Хала долчое хьалхе оттар,
Дунен халкъий вошал
хоттар.
ЧоагIе даьннер цаьнаха
доахар
Масса хана хьо йоладеь,
Хьо халкъашта дукха езе,
Дунен хьекъал,
Адам дезар,
Нийсо лезар,
Хургдер доезар
Шоашкехь дерий Парти.
Денн турпала балхаш
йоаллаш,
Наха дезар-эшар кхоалаш,
Хьоча новкъе нийсо къулбе
Хинна яттташ хьо йоладеь,
Хьо халкъашта дукха езе,
Сегал дезагI цхьанкха доахар,
Дуне мал нетт сий
доаргдоаца

Дейал дерий Парт...
Мерзо кхоана ситале сана,
БIаьшерашка кхьана хиннe
Къахой бIаргаш
сийрдадаьхер,
Ирез кхаьллар хьо йоладаь
Хьо халкъашта дукха езе,
Гаьне гуче Ленин-баьчча,
Шийха тара вIашагIъелла,
Коммунистий Парти.
Лаьтта доаьш,
Баькъо йоацаш,
Цхьанне дика денгъе доацаш
Миска яьхе Нохч-ГIалгIайча
Ирезах кхеяьр йоладаь,
Хьо сона а дукха езе,
Маьлаганье бевца зIийрг мо,
Адамий уйлаш хьайгахь
декта
Коммунистий Парти.

М. Т. ТОХОВ, «Назрановский» совхоза слесарь-моторист.

С. А. ТЕМИРАЕВ, Малгобекски бурув тохара балхий управлене начальник.

Л. ЗАХАЕВ, «Лермонтовский» совхоза мехотряда начальник.

Сийле хийла хъалхалаттарий!

КПСС обкома бюро, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьехай 1983 шера хьайбий продукташ дукхагIа яхара а кийчъяра а районашта, колхозашта, совхозашта, бригадашта, хьайбаш лелаеча болхлоша новкъача социалистически яхье итогаш.

Социалистически яхье котъяьннаргаш а оарцхIа республикански газеташ тIа чIоагIдеча Сийлен улга тIа яьхай

Районаш:

НАДТЕРЕЧНИ,

цо социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай. Республикански Сийлен улга тIа а йоаккхаш, КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦIе байракх хьоквай цунна;

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИИ СУНЖЕНСКИИ,

церна социалистически яхье шоллагIа моттиг хьоквай.

НАЗРАНОВСКИИ ВЕДЕНСКИИ,

церна социалистически яхье кхоалагIа моттиг хьоквай.

Боахамаш:

Сунженски района XX партсъезда колхоз;
Веденски района С. Орджоникидзе цIерагIа колхоз;
Надтеречни района «Гвардейский» совхоз;
Уж республикански Сийлен улга тIа яьхай.
Грозненски района «Атагинский» совхоз;
Шелковской района «Каргалинский» совхоз;
Назрановски района «Назрановский» совхоз.

Фермаши бригадаши:

Сунженски района XX партсъезда цIерагIча колхоза № 2 йола шурий ферма;

Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза № 1 йола шурий ферма;

Наурски района «Победа» яхача совхоза шурий ферма;
Шалински района «Московский» совхоза шурий ферма;
Надтеречни района «Новогорский» совхоза шурий ферма;
Ленински района «Родина» яхача совхоза шурий ферма;
Нохчий-Юртовски района С. Орджоникидзе цIерагIча колхоза хьайбай ферма;

Ведески района «Прогресс» яхача совхоза хьайбай ферма;

Наурски района В. И. Ленина цIерагIча колхоза жа Iуй бригада (воккхагIвола жа Iу Хамидов Э.);

Надтеречни района «Минеральный» совхоза жа Iуй бригада (воккхагIвола жа Iу Магомадов Л.);

Шелковской района «Шелковской» племзавода жа Iуй бригада (воккхагIвола жа Iу Эсмухамбетов Н.).

Производстве хьалхалаттараш:

Шера итогех эггара дикагIа къахьийгараш социалистически яхье котбаьннараш а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ а луш, мах боацаш туристически путевкаш салоIача ЦIагIа бета путевкаш хьожаьй:

Ансарова А. — Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза доярка;

Ибрагимова Л. — Шелковской района В. И. Ленина цIерагIча колхоза доярка;

Умарова С. — Грозненски района «Куйбышевский» совхоза доярка;

Закурлаева И. — Шалински района «Московский» совхоза доярка;

Ташаева З. — Надтеречни района «Круглянский» совхоза доярка;

Алимирзаева М. — Грозненски района «Куйбышевский» совхоза доярка;

Сентябрьова М. — Надтеречни района «Круглянский» совхоза доярка;

Амиева А. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярка;

Даурбекова З. — Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза доярка;

Устарханова Л. — Наурски района «Терский» совхоза доярка;

Насуханов Х. — Надтеречни района «Гвардейский» совхоза скотник;

Хасиев Д. — Шалински района «Московский» совхоза скотник;

Исмаилов Л. — Шелковской района «Каргалинский» совхоза скотник;

Джамалуев С.-М. — Ведески района XXII партсъезда цIерагIча колхоза скотник;

Арсенова А. — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза Iаьсий лелаер;

Саиев И. — Нохчий-Юртовски района С. Орджоникидзе цIерагIча колхоза скотник;

Морозова В. — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза хьекхерч лелаер;

Битригов Я. — Надтеречни района «Терекгорский» совхоза воккхагIвола жа Iу;

Басаев И. — Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза деттаеш доле доахан леладу скотник;

Муцигов Р. — Наурски района «Терский» совхоза воккхагIвола жа Iу.

Социалистически яхье котбаьннараш а лаьрхIа, КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ енна:

Бачаева А. — Шалински района «Московский» совхоза доярка;

Гайсумова Я. — Шалински района «Московский» совхоза доярка;

Чадриева М. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярка;

Султанов Х. — Ведески района В. И. Ленина цIерагIча колхоза скотник;

Гоева Н. — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза хьекхерч лелаер;

Заниев Т. — Надтеречни района «Минеральный» совхоза воккхагIвола жа Iу;

Самихозов Г. — Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза воккхагIвола жа Iу;

Довтукаев Д. — Ведески района «Прогресс» яхача совхоза скотник;

Менкутова П. — Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза доярка.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета бархIлагIа сесси хьаелляра хьакъехьа

ВорхIазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета бархIлагIа сесси хьаелларгья 1984 шера 16 январе Iуйранна 10 сахьат даьлча КПСС обкома политически дешара ЦIагIа.

Депутаташ дIаяздергба 1984 шера 15 январе Iуйрийна 9 сахьат даьлча дена сайрийна 7 сахьат даллалца Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме (Комсомольски улица, 112, 4-гIа этаж, 101 кабинет) 1984 шера 16 январе Iуйрийна 8 сахьат даьлча дела КПСС обкома политически дешара ЦIагIа.

«Экономика цахаддаш айяр, халкъа наха хьалхашкара вай декхар а вай

БОЛХЛОЧУН ТРИБУНА

ВАЙ—ПРОИЗВОДСТВА ДАЙ

ТАХАНАРЧА конференцега оьха хоьн бу кхаь шера планал тIех 1,7 миллион сома мехала продукци йохка, ерриттех 40 процент яр хин са бола угольник тIадатташ хилийта тхоай карагIдаларах.

Завода партком а цехий партийни организацеш а шоай бахка юкъьоттиге боахама кулгалдара методаш тоаяра, экономе режими къахьегама дисциплинен чIоагIъяра дешаш ловттадарах, боахама механизм эргайоаккхаш тоаярах, хIара участке болх беча къахьегамхой, инженерно-технически болхлой бехктокхам дикка айбарах хьахиниад уж толамаш.

Из декхар кхоачашде итта хургдац, нагахь санна предприяте, администрацеш, общественни организацешта юкъара декхар толаме кхоачашдера нах чIоагIа хьаштдолаш хургбола, цар хьинар лакхдергдола, сакхетам айбергбола балха формаш юкъехулаш ецаре, шоай болх хьадача лостамегIа белга цар Iалацдаь дацаре.

Цу дакъе эха бокха аьттув боалийташ хIама да бригадни хьисапе къахьегаш вIаштIехьбоаккхар. ХIанз заводе цхьан нарядагIа болх беш я 1812 саг чулоацаш йола 164 бригада, е вешта аьлча, карара пятилетка дIайолалуш хинарел шозза дукхагIа. Нийса хургдац из гIулакх тхаьццига шаьра дIадоладаьлча. Юкъьанца цох ца тешараш, шоаш дукха хьалха деш шаьрбенна дIабоккхача гIулакхех къаста ца тугараш нийслора кхыметтел цхьанцаболча производстве хьалхьаттарайта а юкъе, цул совгIа, психологически факторий а наха юкъе этте порядок а теркал ца еш йиш йоацаш мича яр. Цу хьакъехьа Iалаьмате царца дукха къахьийгад цехашкара партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, администрацеш. ХIанз заводе йолча 57 партгруппаех 39 цу бригадашка вIашагIъеха я. Коллективни бехктокхама балха формашта пропаганда яра хетаь дукха совещанеш, собранеш хиннай.

Ма дарра аьлча, из гIулакх дIачIоагIде атта а хургдац наха шоаш [illegible] а оьсаргIа къахьегара, бухоацаш хьахур холуш доккхагIа хилийтера, юкъарча декхарах дог ца доаш, болх талмаста берашхьагучабахара дикка аьттув боалийташ хIама из долта шоаш кхетадаь дацаре. Иштта боккхача доархIаме хилар болх дикагIа вIаштIехьбоаккхаш санна къахьегамах алаш хулга цу бригадашка хьа кога тIа даьккхар. Цхьан нарядагIа болх беча коллективашкарча къахьегамхоша йиду аладеш юкъера хьархIача 10—20 процент тIех хул. Из иштта хул юкъара декхар кхоачашдара бола цар барт чIоагIагIа хулиндаь, вIаши тера йола профессеш карайерзара уж чIоагIагIа тIакхувш болиндаь.

Масала, СССР Лакхехьарча Совета депутата Рыженков Николай Георгиевича, НГIАССР заслуженни машиностроитель волча Брызгунов Николай Ивановича кулгалдеча бригадашкарча хIараннена хийцда шиъ е кхоъ балха декхар кхоачашде мог. Цу коллективашкара нах кувцалаш, хьокхамаш эттара лакхагIа да, дукхача хана цхьаь акъа къахьегама дисциплина толамаш моттиг хиннад.

БРИГАДНИ хьисапе къахьегаш вIаштIехьбоаккхар ерригача коллективна а кул хIара члена а пайдане хилар шеко йоацаш дале а хIанз а тIехьа лаьдарло ераш боцаш ба, кхыметтел юкъерча звеней кулгалхошта юкъе а. Из ала дагIа №№ 12, 16 йолча цехий администрацеех, общественни организацеех. Цар тесса леладу из гIулакх. Производство эргайоаккхаш тоаярца, дегIайоалаярца цхьана дикка йоахо ю оаха социальни декхараш кхоачашдара, наьха хьалторо айира. Алхха укх тIехкьарча шера реконструкци яра дIадахийтад кхо миллион сом гаргга. ЧIоагIа догдоахаш да тхо ерригача республике чIоагIа хоаттий долча хелхаьа товараш оьздо дакъа тIатохардола цех болх беш йоалаийтарга. ХIьата цу гIулакха парте ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленумо чIоагIа теркам тIаоатта терсадина цу деше дукхагIе сагото ем хила безар аьлла хет из хийтьалга тIехьадоаха гIашщлоагIьераш.

Производство тоаяр хулъа ер пятилетка дIайолалоьча хана деце прогрессивни оборудоване 50 единица юкъейоалаьй, 312 сага шоллагIа йола профессеш карайерзалай, балха халача процессашта механизаци автоматизаци еш дукха балхаш чакхдаьхад. Цу юкъа нах тубаха 2720 квадратни метр йола керда цIенош, 200 моттиг йола берий беш хьаргъяьй.

Кхоачамбоацарех дувцаш ца кхоадига даьц балха дикка Iеткъаш доаца. Оборудованех бизза пайда ца эцаш йола моттигаш хIанз а хIезига нийслац. Цхьан хана массехи станока тIа болх белга лерттIа доаржадац. ХIанз а чIоагIденнадац хIаране къаьст-къаьстен бIарчача бригадашен кхом бара лицевой счеташ тIанийелга, ресурсаш хьурчит деш дIаухийта болхлой премеш луш а хьыгча бес а белгалбоахьига массанахьа деш дац. Материальни Iалашо хайра ца хилар бахьан долаш цхьайола уникальни станокаш болх ца беш бетташ доахаш латта езаш хул. Цу дерриге новкъарле ю тхона «ХIара балха дийнаьца дисциплина тIаккхиен хьацар дукхагIен хилийта!» яхача болламагIа лелаю социалистически яхь шерра йоаржаяра, юхь а оьсаргIа къахьегара.

М. ВИСАИТОВ,
«Красный молот» завода слесарь, парте Грозненски горкома член.

Керттердар: дисциплинеи бехктокхами

НАХ ТIЕХЬА А БОАХАШ

МОЛЛАГIЧА предприяте, участке, балха моттиге къахьегама оьсарле, продукце дикал лакхлургьяц, нагахьа санна къахьегама, планови, технически дисциплина массе оагIорахьара лерттIа чIоагIа ца йой. ХIьата цу тIехьа даим къовсам лоаттабе а беза. Цу хьакъехьа советски халкъа, хIара коммуниста хьалхашка Iалаьмате бехктокхаме декхараш оттадаьд КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.), июньски (1983 ш.) Пленумаша.

Дисциплина чIоагIъеча гучадаха деза дерригa кхоачамбоацараш, тIаккха укхаза отт дукха хаттараш. Уж къоастадеча хьалхле хила еза коммунисташка. Из дика кхетадеш ба тха заводера бараш. Масала, хьаэдаргья вай инструментальни участок. Укхаза болх беш ба республике бовзаш бола нах. Царех ва НГIАССР Лакхехьарча Совета депутат А. Котиев, М. Инаркиев, ТI. Халгуев, иштта кхыбараш а. Укхаза я дика, моллагIа чоалхане дош къоастаде а цун боагIаш бола мах бе а хоаргдола хьинаре парторганизаци. Цун секретарь ва Халгуев ТIахIир. Участка коммунисташа заводе массанел хьалха айдир дисциплина чIоагIъярца, цхьан нарядагIа болх бергбола бригадаш вIашагIйоаккхарца дувзаденна дош. Айдарал совгIа, шоай собране лаьрхIар дисциплина телхаечарца, летунашца цIенхаштта къовсам лоаттабе, дисциплина чIоагIъяра лаьрхIа де дезараш белгалдаьхар. Участке вIашагIъеххар цхьан нарядагIа болх бергбола бригадаш, царна юкъе шерра социалистически яхь йоаржайир, хIара болхлочо шийна йолтал совгIа кхы а цаI, шиъ говзал карайерзайир. МоллагIча бригада толам массанена бовзийт, хIьата тIехьабусараш а нахалбоах. Участке болх беш я къахьегамен производственни дисциплина лелаяра тIахьожам лоаттабу комисси. Вешта аьлча, коммунисташа теркал ца деш, цар бIарга Iуналца деш участке цхьаккха хIама дисац. Цудухьа, тоаенний дисциплина, лакхъенний къахьегама оьсарле, продукце дикал, тIехдика толамаш дахьад дукхача болхлоша. Тахан участке цхьайтталагIча пятилетка план кхоачашъяьй 5 саго. Дикъ шера план — пхеаммe, кхаь шера план соалхне а кхоачашъяьй 14 болхлочо. Царна юкъе ба коммунисташ: А. Котиев, О. Шадиев, ТI. Халгуев, М. Хамхоев, М. Инаркиев.

Бакъда, массанахьа иштта латтац гIулакхаш. Массе цехашка, участкашка хиннай партийни а болхлой а собранеш, цига белгалдаьхадар къахьегама дисциплина чIоагIъяра, болх тоабара де дезараш, амма гIулах хало мара тоалуш дац. ХIана?

Техкача гучадаьлар, дисциплина чIоагIъяра йолча торонех массанахьа а бизза пайда ца эцилга, мастераша, бригадираша цу деша е йоагIа йоакхо ца елга.

Балха тIа мекъачарца, летунашца, брак ераша къовсам лоаттабеча дикка пайда боал моральни а материальни а стимулировани ярах. Массе хала хоза, кIаьда дувцарах пайда мича хул. Укхаза Iоткъам бе беза-кх тIаккха сомаца. № 43 йолча цеха коллективна кулгалхо ва коммунист М. О. Галаборщев. Цехе тоьал болх бора къахьегама дисциплина чIоагIъеш, цхьабакъда, цох хьахур хайра дацар. Цу гIулакха бахьанаш телкача коммунисташта гучадаьлар мастераши бригадираши дисциплина телхаерех адхха бехк а баькхе Iелга, хIьата вокхарна из лергах а кхетацар.

Коммунисташа цIенхаштта хьадийхар кулгалхошкара шоай декхараш талмаста кхоачашдераш бехктокхаме оалилга. Цул тIехьагIа гучабаьлар балха тIера боацараш. Масала, маляр Манкиева Лида хIара дийнахьа балха тIехьаюсар, хоза дийцача кхетацар. Бутт чакхбаьлча цун нешашта премеш елар, хIьата Лидайна яланзар, ца ялара бахьанех а дIакхетайир. Уйла йир болхлочо ше лелаьдечун, кхетадир ше хьалаьца никъ харцахьа болга а из тайпа е ганза бехкаргболга а. Цу хала деиз из тайпа гIалат кхы шийтара далийтадац Лидас.

Балашов Владимир слесарь ва. Цехера оборудовани ехача цун ремонт е декхарийла ва из. Бакъда, цох тийша Iийча, хетаргахьа, производство соцае мара соацар. Шийн безам хилча ши-кхо ди а доаккхар балха ца воагIаш. Цудухьа слесаралла дIа а ваьккха тайп-тайпара балхаш де оттавир. Уж балхаш бетта дир Владимира, тIаккха дийхар юха ший балха тIа дIатIаваххийтар, дош делар ший декхараш лерттIа кхоачашде. Тахалерча дийнахьа ю дош цкъа доха а даьдац.

Кхы а цхьацца кхоачамбоацараш нийслу № 43 йолча цехе. Уж дIадаккхара уйла еш ба цеха коммунисташ.

ДИСЦИПЛИНА чIоагIъеча дика пайда лургболаш дукха формаш я. Къаьстта дика я бригадни подряд. Заводе 41 бригада я цхьан нарядагIа болх беш, царех 12 «Коммунистически къахьегама коллектив» я, хIьата 23 из цIи яккха дагахьа хьинаре къахьегаш я.

Са къаьстта ала безам бар коммунисташ Б. З. Трифонови М. Х. Инаркиеви керте латтача бригадех. Хьалхарчун коллектив къахьегаш я литейно-прессовни цехе, вокхан яр — инструментальни участке. Цу бригадашка чIоагIа лакха я къахьегама, производственни дисциплина, хIаране дика кхеталу шийн декхар, сий ду коллектива, доккхал ду ше болхло хиларах.

Иштта дика къахьегаш я строительно-отделочни машинаш еча цехера З. А. Ужахова кулгаллу бригада а. Цу коллективо 1983 шера 14 декабре кхоачашйир цхьайтталагIча пятилетка кхоалагIча шера план, из шу чакхдалалехьа кхы тIа СО-107 яха 51 машина арахеца социалистически декхараш тIанийцар. ХIьата цу юкъа 60 машина арахийцар. Из бригаде лостам, дисциплина хилар, хIаране ший гIулакх бехктокхам болаш леладелга да. ТIехдика къахьегаш ва коммунист Х. Мальсагов, М. Чуманов, В. Яндиев, Х. Дарситов, иштта кхыбараш а.

Завода коллективе къахьегама дисциплина чIоагIъяра коммунисташ оарцагIа баьха а Iийнаяц партбюро, цу гIулакха даим тIахьожам лоаттабу депутатски группо. Цун кулгалхо ва парте членалла кандидат, горсовета депутат слесарь М. Эсмурзиев. Дика болх беш я халкъа тIахьожама группа а. Цун керте латт коммунист, завода партбюро член Р. Я. Оздоев.

Вешта аьлча, дисциплина чIоагIъяра болх массе оагIорахьара бе гIерт тхо. Иштта из вIаштIехьбаккхаро дика пайда а лу. Завода коллектив 1983 шера планех доархIаьй.

КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленуме новкъоста Ю. В. Андропова ший выступлене текста тIа Iалаьмате доккха декхараш оттадаьд советски наха хьалхашка. Уж кхоачашдергхилара шеко яц, хIьата тха коллектива цу юкъе ма хулла доккхагIа дакъа дахьа лерхIаш а я.

Б. ТОРИЕВ,
ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода партбюро секретарь.

ДегIаахара шераш

КПСС XXVI съезди цун тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеш кхоачаш е еш, цхьайтталагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъеш махка экономически потенциал дегIаккхуларе доагIаш де ду даьча юкъьаккхулаш бе Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой.

• • •

ДIАДАХАЧА кхаь шера индустре дукхача доакъошка сиха дегIандаь промышленни продукци, тоаденнад керттера экономически хьежамаш, дикагIа болх бе йолаенний машинашъеча керттера лоархIаш йола дукха предприятеш, кхы цхьадолча доакъой коллективаш. ДукхагIа продукци луш да хIанз хIачийн дукха-шурий даьлош.

• • •

МЕХКДАЬТТЕН газ эккара хIара шера шоай планаш заданеш тIанийца социалистически декхараш тIаккхоачашдеш хьабоагIа республикера мехкдаьттехой.

• • •

МАШИНАШЪЕЧА — хьадамболаш техническо прогресс еш индустре лоархIамагIча дакъе 1983 шера продукци 13 процент дукхагIа хилар 1980 шера арахийцачул.

Цу юкъа дIахо а дегIоеннай дукхача доакъоех аттаи йола кIимаш промышленность, цун продукци кхаь шера кхо процент тIаккхийтай.

• • •

ХАЛКЪА эша товараш дукхагIа а дикагIа а хьадаре йола партен правительствен программа кхоачаш а еш, республикерча производственни коллективаша толаме кхоачашъяьй уж арахецара планаш кхаь шера юкъ.

Ерригa республикан хьалхарча сочка арахийца халкъа эша товараш 1982 шера арахийцарал 7 процент дукхагIа хиннад.

Нохч-ГIалгIайчен гIишлон управленена чуйоагIача ворхIлагIча СМУ Себиев Хьамзата кулгалду цхьоалагIа йола участок дикагIчарех лоархIаш хьайоагIарех я.

Цига белгалъяьнна къахьегаш я А. М. Арутюняна комплексни бригада. Бригадерча слесараша-монтажникаша Стрелаев Владимир Петровича, Эгиев Хьамида Мухьмадхама, электросварщица Бейбулатова Хьамиде Хьавас пятилетка кхоалагIча шера декхар 21 декабре кхоачашдаьд.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) В. Стрелаев, Хь. Бейбулатова, М. Эгиев.

Й. ПЛИЕВА сур.

ХIаравар балхах дог лазаш ва

Грозне Жуковске цIерагIча е цунна гIоарагIа чакхйоалача Радищева цIерагIча улицашка нийсвеннача бIаргагургъл пхеззен нийсалзен вIаштIардаьча цIеноех хьалъэтта «Олимпийский проезд» оалаш йола керда микрорайон. Из юллача дукхагIа къахьийгарех цаI я цIенош деча комбинатера коммуниста Баматханов Сайт-Iарбе кулгалдеш йола тха отделочнийн бригада.

Тхаяр комплексни бригада я. Тха бригадацара дукхагIбараш къона кхалнах, мехкарий ба. Цхьан цIен дезал санна вIаши хьожаш къахьегоаха.

БоккхагIчарга ла а дугI, цар аьнар а ду эIамагIчар. Иштта хила яхаш хьехар ду тхона бригадиро.

Болаш ба бригаде дукхача шерашка къахьегаш хьабоагIа, йоккха опыт йола кхалнах. 1946 шера деиз болх беш хьайоагIа Барзукаева Тумиша. Из бархI бера нана я. Цунна хов къонача кхалнаха балха говзал Iомае а хьехаш бала а. Иштта ала йиш йолаш я Эдилова Есита, Абдулаева Элиза.

10 класс йистельнихача тха бригаде балха ера комсомолка Газимагомадова Малика. Цох хоза болх бе хоьш йола маляр-штукатур хиннай. Иштта балха баькха къахьегаш ба бригадера къона кхалнах. Абдулсаламова Зулпаь, Азкиева Макка, кхыбараш. Царех цхьаккха а яц шоай бригадирагара балха говзал ца Iомаеш.

Ер пятилетка йолаеннача хана деиз дукхагIча дакъе «Олимпийский проезде» болх баьб бригада. 1981 шера цига саха чура балхаш даь, пенашта, тховнашта штукатурка яь, ийнаш маркхал бетташ нийсдаь, корашта, наIараштa басар хьекха дика хийчдир хIаране чу 30 квартира йола шинаш цIенош. Иштта къахьийгар бригада Грознерча Октябрьски майдан тIеи Аргун городеи хьалдаьча нийсазза вIаштIардаьча цIеношка а.

Керттерча дакъе цу моттигашка балхаш дир бригадо пятилетка шоллагIчеи кхоалагIчеи шерашка а. Миччахьа а шоаш болх беча тIехьагIа бехк боаккхаргбоацаш цIенош дика кийчдий, фусамашка баха хайшача наха баркал аргдолаш, ловца боаккхаргболаш чакхбовл тха бригадера кхалнах. Иштта къахьега дезилга дIадех тхогара бригадира. ХIьата из ше де дезар фуд ца хоьш вусаргвац. 25 шу да цо гIишлош еча къахьега. Цунна ца бовзаш бе ца хоьш цхьаккха гIишлон болх бац; дика хоа къахьегам вIаштIехьбаккха а коллектив барт хургболаш кхотае а.

Итт шера вIаштта болх баьб цо мугIарера гIишлонхоолаш, балха говзал Iоаеш. Из ше а ва боккхагIчаргара опыт хьа а эцаш Iомавенна. Цо хIанз а хьоаву юкъьанца ший хинна хьехамча, бригадир Григорян Владимир. Тха бригада массехк шера комбинате латтача социалистически яхье хьалхарчарца йолаш, плани тIанийца декхараш тIехкхоачашдеш хьайоагIа.

ХIанз Грозне ялхлагIча микрорайоне 72 квартира йолча нийсазза вIаштIардаьча цIеношка болх беш да тхо, укх хьалхарча квартале пленагIа уж цIенош нах чукоаргболаш чура тоадаь диха дезаш а да. Бакъда, СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара сийна яхье даьлнача оаха дош деннад шин бетта уж йистедаха.

Л. ТЕСАЕВА,
ДСК штукатур.

ДЕЛЕГАТЕХ ДОЛА ДУВЦАРАШ

КЪОНА МАСТЕР

Школе йистельнихачул тIехьагIа аной Чахкиева Золотхан 1974-ча шера МагIалбикерча махьик оча заводе. Юкъьанца гIоена дола балхаш деш хилар из.

МоллагIа шийна тIадиада гIулакх лаьрхIан цIенеш чакхдоаккхаш, кердадар Iомадара тIера йола къона йоI хьавелар коллектива болх бераша. Мальх яра говзал карайрзае цунна гIо ду балха а бакъре а опыт йолаш бола бокхагIбарча болхлоша.

Цар новкъостанца заводе коллективе хьалкхийна, цун везаре йиза ший моттиг хьалаьца дIаэттай ела йиш йолаш я Золотхан. Болх беш дукха ха ялаьа лаборант хул цох, тIаккха технологе говзал карерзае. ХIьата ше укхаза балха яча пхелагIча шера мастер еш шийн балха тIа лакхлу из.

ЦIаккха дицлургдац Золотхане 1976-гIа шу. Цу шера КПСС членалла дIаэц ейнаьха йоI. Боккха тешам а цунга хьожа боккха бехктокхам а бар из къонена болхлочоа. Из бизза кхетабеш леладу Золотхане моллагIа шийна тийша шийга дIадена общественни гIулакх а.

Массехк шу да из мехк яра мастер йола а. Дукхкеча хана дена болх беш хьабоагIарешта нийса дика керадерзадьд цо смена коллективана кулгалделга. Смена къахьегам лерттIа вIаштIехьбаккха, хIаранегара доагIар хьадеха, эшшача новкъостал де, гIалат далийтар ханналъа нийсве, коллективе нах кхотабе, хьалашка латта декхар толамца кхоачашдара цар низ хьинари тIадерзаде хоьш я къона мастер, — иштта оал цох заводе кулгалхоша.

Завода продукцена нах латкъаш моттигаш нийслора. Цун бахьанаш техкача гучадаьлар продукце дикал лакхъяра гIулакх дукхача дакъе смений кулгалхоех — мастерех тийша долга. Смена кулгалхо ве маьих, кхийола хIамаш хьаэра эша кхоачам Iалашбера ханналъа йоакхо е езар, технологе бокъонех боагIача тайпара хIара дакъера болх дIабахьера тIахьожам лоаттабе безар. ХIьата мастерий из вIашатIехьдала цун тIехьдалар. Цун бахьан цаI дар: болхлой сменаше берзI сахьета болх беча хана, мастераш 24 сахьета болх беш хулар. Цхьан дийнахьан буси болх бича шин дийнахьан буси мукъа хулар мастераш. Царна дукхагIа салаIа хилаяре аьттув болашагIа дар иште болх белга. Цхьабакъда, кхаь сменагIа беча балха боагIача тайпара тIахьожам лоаттабе ниэ дIакхачацдар цхьан мастера.

ХIанз хIара мастер шийна смена а йолаш, ший сменаца цхьана берзI сахьта мастера а болх беш йола порядок оттаьй заводе. Хьеть маьих, кхийола продукци стандартагIа йоацаш моттиг нийсъелча, эттара хьакха мастера мел дела дезаш хул. Цу гIулакхо новкъостал дьад коллективе балха а къахьегама а дисциплина чIоагIъе, хIара болхлочун бехктокхам лакхбе. КIезигагIа хул заводе продукцена маьха латкъамаш а.

Заводе дикагIа лоархIачерех я Чахкиева Золотхан керте йола смена. Балха нормане 110—115 процент кхоачаьаеш социалистически яхье хьахалаттерий мугIарашке бола хьабоагIа уж.

Мастера бола бехктокхаме хилар дика кхетадеш цахадам ший балха говзал кIоаргагIа карайерзаре тIехьа къахьегаш я Золотхан. Армавирерча кхачан техникуме заочно дешаш я из. Укх шера бIаьсти из йиста а ъьийза, диплом кьаьца кийчо еш я хIанз къона мастер.

Заводера ший керттера болх дIабахьарца, заочно техникуме дешарца цхьана юкъарча балха юкъе а хьинаре дакъа лаца вIаштIехьдоал цун. В. И. Ленина биографи Iомаеча заводерча комсомольски дешара школе пропагандист я из.

Заводе моттал, ерригача районе а лоархIаш сий деши я коммунист З. У. Чахкиева. Цунна дола тешам да МагIалбика городской партконференцега из областной партийни конференце делегаталла хержар. Хьаьнача къахьегамца дакхаьа сий да из.

А. БАСИЕВ.

ДОШИ ГIУЛАКХИ ЦАI ХИЛЧА

Дукхача хана деиз тIехьлоцам хьайоагIар «Назрановский» совхоз. Эсала хьувкъадора ца бола хлат, шекара свекла, хьакIаш, докъара культураш. КIезига яр хьайбашкара хьайоаккха продукци а.

Масала, хIара гектара тIара 17 центнер гаргга мара дааккхацар хлат, 1500 килограммаьга дIааккхоачаш мара хилацар шера цхьан Iаттагара йоаккха шура. Цудухьа иттагIча пятилетка шерашка дIа ца луш тIадисадар 5146 тонн хлат, 314 тонн шура, 72 тонн дулх.

Совхоз иштта вона хьале йолаш директоралла хьона ву къона специалист, КПСС член Веков Заьлмаха Мурад.

Дукха уйлаш ю цо болх тоабара наькъаш лехаш. Коммунистащца дагайала лаьрхIар. Директора кхетадора цхьаккха хIама къайла ца хьош балха юкъе доахкача кхоачамбоацарех лаьца коммунисташа къамаьлаш дергдолга.

Партнома секретарага Мислаурой Увайсага дехар ду директора партийни собрани е а совхоза дерригa гIулакхаш дика довзаш волча цунга цига доклад е а, аьле. Увейс раьза хилар цу гIулакха. Дукха коммунисташ а чуболхаш низ болаш яр парторганизаци.

Критика чIоагIа йолаш яр партнома секретара яь доклад. Хьувкъам эсала болаш лаьттан культураш хьалхеяра, хьайбашкара продукташ кIезига яхарах, къахьегама дисциплина лоха хиларах но бехке бир собране хинна совхоза керттера специалисташ.

Эттара хьалха къамаьл ду мотораш тоадеш волча слесара, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома член, КПСС Назрановски райкома бюро член, шоай совхоза партнома член волча Тохов Мусас.

— Доккха эхь да пачхьалкхен декхараш кхоачаш ца дар. Фу даьд вайна? Болх бе хоьш дац вай?! Шийн плани нормеи кхоачаш ца еш волла коммунист бехктокхаме оза веза парторганизаце.

ДIахо цо дувц кхоачамбоацараш дIадахара фу де деза, совхоза экономика фу дича айлургья. Цу къамаьло кIоаргга уйла йитар коммунисташка. Дукхачар, цох лаьца шоашта дагалаттар дийцар. Масала, коммуниста Дударов Батыра белгалдаькхар, хьайбай боахам дегIабоалабара эггара хьалха доакъара база чIоагIъе, халача балхашта механизаци а еш керда корпусаш хьалье эзалга.

ХIьата совхоза керттерча агронома Газдиев Ахьмада дийцар юртбоахама культурий хьувкъам лакхбара де дезачох.

Иштта, цхьа барт болаш боахама экономика айяра социам бир совхоза коммунисташа. Специалистий, болхлой, коммунистий деган хьехаргдола дIоагIаш иштта лехар директора а партнома а.

Сиха дIахоз юрташка дина дар а во дар а. Иштта дIадаьржар цу собране дийцар а де лаьрхIар а. ХIанз керттердар дар из дерригa дизза чакхдаккхар, цох даьсса хабар ца хилийтар. Эггара хьалха учет нийса вIаштIехьъяккха езар. Из телхаеча нахагаре доагIар цIенхаштта хьадех директора, из моллагIа вале а.

Къахьегарга хьежжа алапеш ийде баьлар механизатораш, доярказ. Заявлени а яхьаш тIаьена болило де йиш йолаш дола гIулакх ца деш дIавахийтац директора. Йоакхо ю болхлой доакъарца, кха туллача хIаманца Iалашбера. Дика къахьегараш белгалбаха болабу грамоташца, ахчан премешца, кхыча совгIаташца.

Цул тIехьагIа совхозе юха балха дIаэца тхо яхаш заленеш а яхьаш тIаьха болалу цхьан хана цигара дIахха нах. Хоза хеташ хьоэц уж Векова. Царна юкъе бар механизатораш Манкиев Салман, Келоев Бахьаудин, Дидигов Юсеп, Цунтольгов Шукурби, Цороев Iийса, кхыбараш; доярказ Темирханова Маржан, Ахмадова Зура, Цороева Гошмоахa кхыбараш.

Кхыча районашкара баьхна болхлой а ба совхозе къахьегаш. Аьлти-Юртарча ферме дукхьаьшка даькхача дикача фух долча доаханга хьожаш я Ставропольски краера ена Цечоева Мария Петровна, цу ферма хьайбаш леладеш ба хьалха Надтеречни районе баьха МахиевгIар Хьамзати Мадинай, ХуцуговгIар Шовден Зулпан, Джакарова Сапита, кхыбараш.

— Укхаза сай шоллагIа Даьхе кораьнй сона. Ираз долаш саг а хетт со укхаза нийсъялдарах, — йоах Мария Петровнас.

— Тха юрташкара кхы а нах ба укхаза балха бахка лерхIаш, — дош тIатох шоай балха раьза йолча Махиева Мадинас а.

Шоай сий дарген лархIаргех хьежжа къахьега болалу болхлой. Нагахьа саг мара хилац плани нормеи кхоачаш ца еш. ТIа-тIа чIоагIлу къахьегама дисциплина, лакхлу балхацара цар безам. Пачхьалкхена юртбоахама продукташ дIаялара планаш тIехкхоачашъелга бокъонца закон а хиле дIаотт.

Бакъда, планаш кхоачашъярах доалаш дацар гIулакх. Партен правительствай дIадех лаьттаней хьайбай продукташ алсамъяхар, пачхьалкхента уж дукхагIа йоаккха Iалашдар.

Из шоай керттера декхар лоархIаш болча коммунисташа Векова, Мислаурова, керттерча специалисташа Дударова, Газдиева, Бархаеова дукха къахьег шоай низашца хьалхе лерхIача цхьадолча чоалхане доацача гIирсий проекташ уттаеш. Фу дича бакъахьа хургдархьогI яхаш шоайла дагабувл.

Къаьстта теркам тIабохийт доакъара база чIоагIъяра. Шоай гIишлонхой низашца хьалъю баьцех хьоар доаккха, коача хIамаш нийчъю керда цехаш.

Фермаш тоярца дувзаденна балхаш лаьгIдалийтац шоллагIча шера а. Наьсар-Кертерча ферме хьалду хьайбаш леладераштa лаьрхIа башха-дика ЦIа. Цига а тайп-тайпара медицински кабинеташ, столови, хоза нийчъяь цIе уголок, кхыяраш. Иштта дика салаIа йиш йолаш дола ЦIа хьалдаьд Аьлти-Юртарча ферме а.

Лоацца аьлча, Назрановски района къахьегамхоша хьайбаш дебадара, цар продукташ пачхьалкхенга дукхагIа йохкара дIайолалаь инициатива толаме кхоачашъяра мел эшараш ду совхозе.

Кхычахьара тIадовладаь цIеча фух дола доакхи лела-

«...вахара хьал тоадар—из да советски интернациональни декхар а»

Ю. В. Андропов

Къамоьлашкара— хьаьддача г1улакхашка

ВАХАРЕ ХУЛА ЭРГАЛОНАШ ТЕРКАЛЪЮ

УКХ Т1ЕХХЬАРЧА пхе шера х1ара квартале Ерригсоюзни социалистически яхье толамаш дахарах тха объединенега хьекальй СССР мехкдаьтта Министерстван болхлой профсоюза ЦК-и карара кара тела Ц1е байракх.

Хоаш ма дий, къахьегама эффективности дикаля лакхъяра декхар [illegible] кхоачашдар юкъарчал доацаш из кхоачашдеча наьха кхетамахи бехктокхамахи, цар профессиональни кийчбаларахи, уж къахьегам безаш хиларахи — сага вахара позици йолаш мел долчох тийша хилар а из кхетам баларах хьакулаш долга а.

Идейно - кхетама балха боаг1а мах ца бича дальйта г1алаташ цу сахьате а доацаш дукхаг1ча дакъе шераш д1адахачул т1ехьаг1а 1аткъаш хул. Дудухьа идеологически организаторски балха т1а караг1даьннарайн дийннача г1алатийн ханнахьа бизза тохнам бар из болх эргабаьнила тоабара боккха лоарх1ам болаш да.

Цу д1адехарашка хьежжа отта а яьй, эргаьккха тоа а яьй оаха марксистско - ленински образоване еррига система. Партийни экономически дешара кердача структурас йиш хулийт дешабег1арий образовательни культурни боарам, профессиональни общественни бодх, цар хьашташ теркалде.

КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленум хинначул т1ехьаг1а парткоме традиционни г1улакх а хинна д1аэттар «гергача истола гонахьа» идеологически кадраща идейно-кхетама балха актуальни дешай хьакъехьа в1ашаг1кхетиита. Иштта в1ашаг1кхийттача парг1атта дувц пропагандистски болх а устни политически агитаци а эргаьккха тоаяра формехи методехи. Идеологически актива цхьаболча нахага хьалхе а д1ахойт планаг1а оттаеш йола проблема юхцара в1ашаг1а мацa кхетаргда. Иштта арг1ена в1ашаг1кхийтта хилар д1адахача шера ноябрь бетта «Х1анзарча этаперча идеологически къовсама дешаш» яха проблема 1омасча теоретически семинарий кулгалхоша.

Пропагандистий семинаре цхьанне къамаьл а деш вокхар ладувг1, х1аьта иштта в1ашаг1кхийттача массе саго шоашта хетар хьа а балаш, цхьа дош дувц. Иштта дош дувцаш а беседаш еш хилча йиш хул х1ера пропагандист теоретически методически кийчвалара боарам бовза, цо ше шийца мишта болх бу, цо малаг1а литература деш ха, наьха кхетама динаг1а вливни еш йола формаш методаши йовза, партиома а цеховой парторганизацей а балха т1ара г1алаташи дийза дисараши довза, цар проблемаш кхетае.

Иштта беча балхо йиш хилийтар укх т1еххьарча шерашка теоретически материал коллективай вахарцей балхацей ювза. Занятешка а практически кхоачашъеча заданешка а пропагандисташ коммунисташа хьалхле лелаяра лоарх1ам айбара, руэкъан кхоча хьурмати дара, дисциплина ч1оаг1ъяра, производствена довл делга эргадаьккха тоадара дешаш дукхаг1а теркалде баьйнаб.

БЕРРИГАЧА 1200 агитаторон политинформаторон х1ара шера партийни дешара системе лакхбу шоай идейно - политически теоретически боарам. Д1адахача дешара шера школашкеи семинарашкеи дешашбараша пропагандисташа новкъостал а деш, оттайр 1600 совг1а шоай творчески планаш [illegible] гаргга [illegible] стически [illegible]. Дешабег1арашеи пропагандисташеи еннай 2900 эзар сомал дукхаг1а пайда бенна шин эзар гаргга рационализаторски предложени.

Пропагандист яха из чоалхане партийни г1улакх боккхача бехктокхаме а хеташ дукхача шераша кхоачашдеш ба коммунисташ Старогрозненски УБР-ра В. С. Ребров, Е. И. Исаева, «Октябрьнефть» НГДУ-ра К. Б. Ервандян, Л. А. Бондаренко, «Старогрознефть» НГДУ-ра Н. И. Сорокотягин, Б. И. Немцов, дукхе кхыбараш а. Хьаьнала къахьегаш хиларца, общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лоацаш хиларца шоай коллективашка сий а ду цар, лархIа а лоарх1 уж. Цар занятеш ю дика в1ашт1ехьъяьхе, дешабег1араш берригаш хьаухаш. Йоккха методически говзал йола пропагандисташ ба уж.

Пропагандистий методически говзал лакхъяра ч1оаг1а пайдане я йийла еш йола занятеш, дикаг1йола опыт в1ашаг1тохара д1айоаржаяр. Д1адахача шин шера яйе пропагандиста балха опыт в1ашаг1техай, йиттa йийла занятиш яьй. Х1аьта пропагандиста П. Н. Юркова балха опыт КПСС горкома методически совето в1ашаг1техай.

Партийни экономически дешаро г1о ду планаши т1аийца социалистически декхараши толаме кхоачашдара. Доаг1аш ала йиш я объединене пропагандисташа шоаш а дакъа лоац аьнна планал т1ех мехкдаьтта тоннаш йоахачей метраш буруа тохачей.

XI пятилетка буруа тохара кхаь шера план 17 ноябре мехкдаьтта а газа а яккхара задани 12 декабре кхоачашдир объединене болхлоша. Планал совг1а мехка деннад 337 эзар тонн мехкдаьтта, 222 миллион кубометр газ. Заданел дукхаг1а товарни продукци йохкарах 13 миллион сомал дукхаг1а планал т1ех пайда баьб, хьайийллай мехкдаьтта доалла керда моттигаш. Яхье хьалха латт мастераша М. Л. Чередниченкос, Н. Н. Заянина, М. В. Торе кулгалдеш йола мехкдаьттеи газеи йоаха а Н. И. Мегрaбов, В. К. Дудин, С. В. Хожахмедов керте латта буруа тохаш йола а бригадаш, кхыяраш.

Дикка дакъа лаьцад объединене мехкдаьттахоша Кхачан программа кхоачашъеча. Укх пятилетка шерашка подсобни боахаме 3000 тонн ялат, хьайбаш дийна долаш эза 735 тонн дулх, 880 тонн баьцадаараш даьхад.

КПСС Центральни Комитета декабрьски (1983 ш.) Пленума решенеш кхоачашъяра дакъе доккхийн бехктокхамеи декхараш хьалхашка эттад тхона.

А. ЧАПАНОВ.
Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене партийна секретера заместитель.

Къахьегаме ч1оаг1денна доттаг1ал

Карабулакски рудай йоаца г1ишлой материалаш йоахачея чакхйоахачех заводе ахьа дезал санна барт-цхьоаг1о йолаш къахьегаш ба дукхача къамех боола нах. Царех я Евлоев 1адда дарахьаьнаа кулгалдеча смена поазмехтия. Шоай новкъосташта хьокхам а телаш, социалистически яхье хьалха латташ ба уххаза слесараш Л. Лейман, М. Кошелев, П. Голоха, В. Морев, (сурта т1а — хьалхарча муг1аре), сварщикаш Дж. Даурбеков, Ш. Костоев, К. Евлоев, Д. Часыгов (шоллаг1ча муг1аре).

М. ПЛИЕВА сурт.

Дег1аахара шераш

Заводашка а фабрикашка а д1ооттадаь кердача тайпанех [illegible] машенаш, оборудовани, юкъевлаьнна дикаг1йола технологи, керда г1алла йола продукци арахеца йолаьй. Еррига республикан [illegible] д1адахача кхаь шера технически прогресс т1еэрзадаь [illegible] эзар совг1а мероприятеш [illegible] производствана, [illegible] совг1а тайпа керда продукци [illegible].

РЕСПУБЛИКА агропромышленни комплекса къахьегамхоша шоай низаш т1адерзадаьд Кхачан программа кхоачашъяра, цу балха т1о дика толамаш а даьхад цар.

Д1адахача кхаь шера дукхаг1а [illegible], т1ьамиг, харбузаш, [illegible], комаш, дулх, шура, фуна.

Кхета культурах, [illegible], т1ьамиг, шура, фуна, тха пачхьалкхенга дохкара пятилетка кхаь шера план толамца кхоачашъяьй.

• • •

ДАЬТТАШТА [illegible] а дукха балха [illegible]. Д1адахача кхаь шера еррига республикан [illegible] даьтта 11 эзар тонна дукхаг1а [illegible].

РЕСПУБЛИКЕРЧА гередашка а юрташка а [illegible] г1ишлош [illegible] программе [illegible]. Берд ба [illegible] лоарх1аме [illegible] объекташ, царех [illegible] «Грозный — [illegible]» [illegible] мехкдаьтта провод, Гудермесски «Нефтехимавтоматика» яха завод.

• • •

СОЦИАЛЬНО - КУЛЬТУРНИ объекташ хьалъяха а дукха балха даьд. Дукхьал пачхьалкхан капиталовложенеш т1ехьа республике хьалдаьд 474 эзар квадратни метр мах чухьа ц1енош, 11 эзар моттиг йоле школаш, 3,8 эзар моттиг йола [illegible] даха [illegible] учреждениш.

Кхачан программа кхоачашъеш

ДЕГА ТОАМ БУ ХУВЦАМАШ

Шура яккхарах из пачхьалкхенга йохкарах кхарарча пятилетка хьалхарча шин шера планаш кхоачашъянзар тха колхоза хьайбаш леладераша. Цун бахьанаш дукха дар. Болх к1оаргга тахка уж д1адахаре мероприятеш оттайир.

Моллаг1ча коллектива толамаш сагах тийша да. Из хи а хоаш балханара иькха безам совбаккхара дукхаг1а йоакхо е баьлар колхоза кулгалхой, къахьегама дисциплина ч1оаг1йир, яхь кулгалделга тоадир. Шин ферма я тха боахаме. Цар дояркашта, скотникашта юкъе лелаеча социалистически яхья итог итт ди даьлча собрани а йий ю. Цига дакъа лоацаш хул колхоза председатель Оздоев Абу, партийни организаце секретарь Дзейтов Макшарип, цхьаьца специалисташ. Хьалхара моттиг яьккхача фермана 100 сом преми лу.

Собрание дийцар д1аяздy лаьрххIа леладеча журнала т1а. Арг1аварча итт дийнахьа баьча балха итог еш хьоа хьалха хиннача собрание де лаьрх1ар иштта чакхдаьккхад.

Ц1аккха а хиннача тайпара дукха доаг1араш 1алашду т1еххьарча хана тха боахаме. Шортта да аьша зехьа лоа а дац из. Кормоцех еце а цхьадола доакъар кийч а деш мара телац хьайбашта. Масала, жмых. Из хьалхарча дийнахьа бешкашка чу а тесса, т1а д1айха хий а детте ютт 1уйрийна цунах худар хул. Иштта кийчъяь жмых юхе х1ама ца ютеш юъ доахана. Цо дикка айю шурий хьоанал. Х1анз 3,8 процентага д1аккхоачаш я из.

Балха г1уллакхаш иштта ирг1адьаха тоадаьчул т1ехьаг1а дика хьоекхамаш гойташ къахьега в1ашт1ехьдалийтар тха коллектива. План 200 тонн йолаш пачхьалкхенга оаха совдха еххар 254 тонн шура! Вай республика областной партийни конференци хулача денна иштта дика хьоекхамаш гойташ накъадахха караг1даларо доккхий а ду тхо.

Укх шера планаг1а 260 тонн шура йоха лерх1 оаха. Тхоай торопаш а лаьрх1а бахи декхар т1аийцад цул совг1а кхы а итт тонн йохка.

Доахан т1ехьхийтта доацаша а яза шура яккха хала хургда. Х1аьта а тхо теш дош кхоачашде из д1аккхоачаргхиларах. Х1анз а дукха резерваш я тха пайда эцанза. Масала, Мужечерча ферме йоккхаг1а йолча доярка Къахьегама Ц1еча Байракха, «Знак Почета» орденаш лелаеча коммуниста Оздоева Хамсатея аси яьккхачул йиъ-пхи б1аь килограмм к1езигаг1а шура яьккхар соахка х1ара кхоабача 1аттагара колхоза дукхача доярнаша.

Караг1даьннача кхоачамбаь 1е дага яц со`а. Х1ара кхоабача 1аттагара соахарчух 200 килограмм дукхаг1а шура яккха дош деннад укх шера. Х1аьта тха ферма коллективо социалистически декхар т1аийцад СССР Лаьмхехьарча Советe хоржамаш хургдолча дийнахьа — 4 марте пачхьалкхенга шура йохкара шин беттен ах бетте план кхоачашъе. Дагалаьцар чакхдаккха в1ашт1ехьдаргда аьша хетт. Декхара ди ме доал т1аьхетташ я х1ара 1аттагара йоаккха шура.

Э. ГЕРОЕВА,
Сунженски района Орджоникидзе ц1ераг1ча колхоза йоккхаг1а йола доярка, юрта Совета депутат.

«Парте йоккха резерв — партена чура демократи д1ахо дег1айоалаяр, коммунистий творчески хьинар, инициатива, бехктокхам айбар. Хьаккхаштаг1а а хоадам болашаг1а а коммунисташ выступленеш еш ме хул, т1ехьатетта йиш йоаца партеи мехкей вахара дешаш дувцача хана, т1аийца решенеш кхоачашъеча юкъе хьинарег1а дакъа лоацаш ме хул толамег1а могаргда вай партена шийн исторически мисси кхоачашъе».

Ю. В. АНДРОПОВ.

ДЕЛЕГАТЕХ ДОЛА ДУВЦАРАШ

Массава а оарцаг1ваьлча

ЦХЬАЙТТАЛАГ1ЧА пятилетка хьалхарча шин шера пачхьалкхен план кхоачаш ца ярах доккха декхар т1адисадар Нохч-Г1алг1ай автомобильно-транспортни территориальни объединенена чуйоаг1ача автоколонна-1572 коллектива. Цхьабакъда, д1адахача шера дерригача технико-экономически гайтамий пачхьалкхен план дика т1ехкхоачашйир цо. Шера [illegible] лаьрх1ачул совг1а 148 эзар [illegible] пайда бир. Къахьегама овсарле лакхъяра задани а дикка т1ехкхоачашйир.

Мишта мегар цу коллектива болх иштта тоабе! Цу хаттара жоп а луш, автоколонна партийни организаце секретара Воробьев Анатолий Тихоновича аьлар:

— Лурчох, цул хьалхарча шерашка дукха моттигаш нийсйора водителаша къахьегама дисциплина талхаеш, къаьмтел автоотрядий кулгалхоша шоашта долча г1улакха автобусаш лелаеш. Эсала в1ашт1екхъоаьвнинар социалистически вэъ. Боазлоста юкъе беш бола кхетаме болх тесса битабар.

— Х1анз малаг1а хувцамаш хиннад шун предприятел?

— Уж дукха да, — жоп делар партийни организаце секретара. — Т1а предприятена д1адахача шера керте оттаенир автотранспорта балхах 1алакъате дика кхеташ вола къона инженер коммунист Ужахов Абукара Мухьмад. Лекъа из дийцача бесса ийрча сурт дар юкъьанца цунна хьалхашка эттар. Ше балха хьаенача деношка предприятиа коллективо беш бола болх тохкаш, кхоачамбоацараш довза г1ерташ цхьа юкъ яьккхар цо. Т1аккха дег1аеьлар автоотрядий, партийни профсоюзни организацей кулгалхоша, къахьегама ветеранаша. Цар дувцачун к1оарга анализ йир.

Керттердар къахьегама дисциплине тоаергара, приписокаш д1аккаргара, социалистически вэъ ма хетта дика в1ашт1ехьаккхаргара д1адоладе деза, аьнна ч1оаг1д1ир Абукара Мухьмада. Цу дакъе цо корг1ортилга а йиш йола мах шортта бер предприяте. Цу г1улакха ч1оаг1а оарцаг1ьхлер партийни профсоюзни организацеш. Лоаща аьнча, цхьан уйланцей барт-цхьоаг1о йолаш болх тоабе т1ебийрзар берригаш а.

АВТОКОЛОННА-1572 в1ашаг1ъеллар цу кана ца хиние йоаца административни комисси. Цун керте оттаенир Ужахов Мухьмад. Цун балха юкъе декъа лоацаш бар партийни, профсоюзни организацей, автоотрядий кулгалхой. Х1ара к1ираг1а къаьрача дийнахьа комиссе заседани хул. Цига дувц цьаьн к1ираг1а къахьегама, производственни а финансови дисциплина талхаьрий дешаш. Административни комиссе вь решени массанена д1айовзийт пятиминуткашка а производственни совещанешка. Укх т1еххьарча зама къаьстта дика тоабеьб новкъостий суда, профилактика совета болх. Х1ара сменаг1а а дийнахь-бус а задене кхоачалур хьадах водителашкара. Каст-каста къахьегама а финансови дисциплина талхаеш бола водителаш к1езиг1а але луча участникашка хьалъебу.

Къаьстта дика тоеенний автоколонняра социалистически вэъ. Хоадам болаш доле декхараш хьалхашка а оттадаь, автоотрядашта, бригадашта юкъе йоарзаьлий из. Х1ара бетте итогаш ю яхье баьннараша дакъача къахьегама толамий. Хьалхара моттиг яьккхача автотряда коллективана хьаьшю предприятие керара каре тела Ц1е байракх т1аьа итт туманна премий. Х1аьта бригадашта юкъе хьалхара моттиг яьккхача коллективана ду автоколонна керара кара тела Ц1е байракх пхийтта туманна премий.

Лекха мел доаладьича масалеша къьегга хьаьоних бола тоабер дукхача дакъе кулгалхочох тийша хилар. Цига къаьстта боккха лоархIам болаш да общественни организацешца, яхье хьалхалаттарашца, къахьегама ветеранашца цхьан дагара а волаш уж дерригa белзаш цо деш хилар. Цудухьа шоай кулгалхочун ч1оаг1а сий ду берригача водителаша, инженерно-технически болхлоша. Предприяте берриге коммунисташ реьза а болаш, областной партийни конференце делегатале кердаш Ужахов Мухьмад.

Автоколонна-1572 коллектива пачхьалкхен план т1аьйца социалистически декхараш кхоачаш а деш, боаг1ача боарамаг1а болх ба йолалар дуззъал шийна кераг1дьнна г1улакх лерх1ац предприяте кулгалхочо. Керттера дуъ д1авлуваьш бераш цо лоарх1 яхье кадданза хьалха латташ бераш, шоай балхах т1ехдика кхетам бола къахьегама ветеранаш. Царех ба водителаш Кадымогомаев, Лазарев, Анопов, Петросян, Курбанов, Джаннотов, Муциев, Агуев, Тарарин, кхы дукха бараш а.

В. КОСТОЕВ.

ду Аьлти-Юртарча ферме. Дикача фух дараш мара дац Наьсар-Кертерча ферме а. Цу фермашка цеховой хьисапе доахан леладара балхаш зоотехнически бокъонаща д1а ма деххара в1ашт1ехьдаьхад. Дударов Батыр керте латтача служба.

Лаьттан культурай хьувкьам лакхбара оарцаг1а воал совхоза керттера агроном Газдиев Аьхьмад. Механизаторех звенош бригадаш в1ашаг1а а ехи. Йоанхо ю минеральни органически удобренеш ма могга дукхаг1а а товсаш, шоай ханнахьа культураш д1аера, т1аккха доаг1аш дола 1унал дира, чуэцара. Тракторни автомобильни паркаш дика кийчъяь хиларах уж балхаш лертт1а чакхдоах.

Совхозе хадданза терко ю керда механизаторашкийчбарал совг1а барий квалификаци лаккхъяра, шишше а кхоккха а професси караерзайтара. Ялат чуэцачей кхашмара кхьидола сагота балхаш чакхдоахачей эшна комбайнераш трактористаши хиле къахьег совхоза дукхача болхлоша.

Совхоза специалисташ иштта оарцаг1баьнна лелача деношка сатийна ваьг1авац директор а. Мехка хьалхалаттача боахамий опыт 1омме Молдаве, Ставрополе, кхычахьа ух яз. Цига шийна б1арга мел дайна дикадар: индустриальни хьисапе культураш хьалхеяр, молдавски методаг1а силосе сенаж кийчъяр, хьайбашта лаьрх1а объекташ хьалъяр, кхыдараш шоай балха юкъедоаладаьд.

Бакъда, цох кхоачам а хинна 1оха дага волаш вац директор. Масала, укх шера январь бетта болх бе йолийе лерк1 Наьсар-Кертерча ферме шоай низашца хьалъеш латта доакъара цех. Из санна йола цех хьалъеш латт Аьлти-Юртарча ферме а. Цо болх бергба октябрь бетта.

Хьайбай боахамо пайда бац совхоза. Цун керттера бахьан да дулха д1ачутелача хьайбай дозал к1езига хилар. Юкъера лаьрх1ача цхьан бежана дозал 260 килограмм мара хиннадац. Из проблема оаха хьоайича, цу г1уланка шоаш де лерх1ар дийцар керттерча зоотехника:

— Укх шера дулха пачхьалкхенна д1ачулургдола хьайбаш, цхьанкалья хьагул а даь, ма эшша доакъар телаш кхоабаргда оаха. Цхьан килограммага д1акхаьча 1ергдац дийнахьен буся царех х1ара бежана 1от1адеттaлу дозал. Х1аьта д1ачутелараш 400 — 420 килограмм йолаш а хургда.

Цо аьнар бакъдеш Мурада т1атох:

— Сийна Кхера яхача метте кхоабаргдола шин б1аь бежан д1аоттадара корпуси низзал долча хьайбашта лаьрх1а бешкарги хьалъе йоланьй оаха. Цар сметин мах 200 эзар сом ба. Вешкарт кийча хургъя майн бетта, корпус — 1 октябре.

Аьлте - Юртарча отделене 900 эзар сом сметин мах бола промбаза а хьалъе йоланьй совхоза г1ишлонхоша. Укх шера из хьалъеш кхоачашдергда 300 эзар сома мехха балхаш. Х1ара цхьа миллион сома мехха объекташ хьалъю цар шоай низашца. Духхьал цу г1уланкха в1ашаг1ъехкача ПМК-аша чакхдоахараш а хилац эшш миллионал к1езига совг1а мара!

Бухсонаш цар къахьегамах хьакхиннар ер да: 1981 шера ялат чуйнаад х1ара гектара т1ара 20,5 центнер а йоаккхаш. Иттлаг1ча пятилетка шерашка даьккхачунца нийсдича цун хьунгъам лакхбеннаб 22,7 процент, шекара свеклай бар — 19 процент, х1ара 1аттагара 1768 килограмм шура яьккхай — 15,7 процент дукхаг1а. Беркате къахьйгад 1982 шера а. Ялат даьккхад 21,3 центнер, шекара свеклаш 327 центнер, х1ара 1аттагара — 1981 килограмм шура.

Кхы а дикаг1а къахьйгар совхоза коллективо д1адахача шера. Т1еихкоачашъяьй ялат, шекара свеклаш, коартолаш пачхьалкхенга йохкара планаш, х1ара 1аттагара 2100 килограмм шура яьккхай, 200 эзар сом пайда баьб.

Иттлаг1а пятилетка чакхйоалаш совхоза фермашка кхоабаш 2859 бежан хиннадале х1ана 4300 да. Хьайбай боахам лоацача кхьа дег1абоалабара т1аийна декхар совхоза къахьегамхоша толаме кхоачашделга гуш да.

Совхозе хьахинннай къахьегара т1ера йола коллектив. Доккхий х1аьмаш караг1дувла дукххача механизаторашта, хьайбаш леладерашта. Д1адахача шера х1ара гектара т1ара 70 центнерга д1акхоачаш хьаьжк1аш яькай Муцольгов Аламбикей Арчаков 1алихани кулгалдеча звенош. Беков Махьмадг1ире керте латтача бригадерча механизаторашa 500 гектарах х1аране т1ара 29 центнер ка бола ялат даьккхад. Бокъонца говзанчаш шоаш хилар хьахьекхад коартолаш кхеей болча Хучубаров Хьадисей Оздоев Бийсолтаи, шекара свеклаш лелаеш болча Имагожев Махьмад-Башира, Евлоев Амира, Бузуртанов Саварбика кулгалдеш йолча звенош кареи бригадерей болхлоша. Д1адахача шера х1ара 1аттагара 3937 килограмм шура яькхай Пхьилехъюнгий - Юртарча ферме болх беш йолча Айдаева Зайнапа. Укх шера из хьокхам 4 эзар килограммага д1аккхоачабе лерх1аш я доярка. 3575 килограмм яькхай Сагова Марема, 3300 килограммал совг1а яьккхай Дзаурова Яхас, Темирханова Маркана. 1аьсий леладеча хьинар ца кходеш къахьег Костоева Хьавас, Плиева Маккас, Умарова Мовлатхана, кхыбараша.

Х1анз б1арчча династеш я совхоза кхашкей фермашкей къахьегаш. Уж ба Саговг1ар, Газгиреевг1ар, Темирхановг1ар, Евлоевг1ар, Айдаевг1ар, Мальсаговг1ар, кхыбараш. Юкъера школаш чакхъяьха баьлча шоай даьша, новнoша, йиикараша, вежараша къахьегача болх бе д1аоттт дагий нахи мехкарий.

Хьахинаб шоай балхах дог лазаш бола хякъерча звеной кулгалхой а. Доккхал а деш ц1ераш йоах Наьсар - Кертерча ферма бригадира Нохч-Г1алг1ай АССР заслуженни болхло яха сийлен ц1и леладеш волча Лолохоев 1ассата, керттерча ветеринарни лора Беков Махьмада, бригадирий Леймоев Беслана, Илиев Беслана, Беков Махьмадг1ире, Бузуртанов Саварбика, кхыбарий.

С. АУШЕВ.

Тха интервью

Заманца г1а боахаш

Х. Нурадилова ц1ераг1ча Нохч - Г1алг1ай драматически театра г1алг1ай труппа керттера режиссер, из коммунист РСФСР Пачхьалкхен преме лауреат, Нохч-Г1алг1ай АССР искусства заслуженни деятель Хакишев Руслан. Нохчийн г1алг1айн драматурги дег1айоалаеча лоархIаме дакъа лоац Руслана. Вайна из харра цо уттаю спектаклаш тхьа дика т1аьоцаш я. Цун къамаьл хилар тха корреспондента Хь. Аушевйца.

Тахан болх бе йолалу областной партийни конференци. Цунна накъадоаг1аш оаш даьккхача толамех 1а дувцар лоара тхона.

Тха толам тийша ба труппа балхах, говзалах, цун маькарлонах, цудухьа сона лов оахош цхьана даьчох а де лерх1арех а дувца.

Укх т1еххьарча шерашка оаха оттаьй Н. В. Гоголa «Ревизор», А. Островске «Бальзаминова саг йоалаяр» яха спектаклаш. Т1еххьарчох РСФСР культура министерстван Ерригсоюзни театральни обществан диплом а делар тхона.

Драма езараша 1алаьмате дика т1аийцар Л. Яхьяева «1аьрна ч1аба», Плиев Махьмад-Са1ида «1а д1ададийнар», Чахкиева Са1ида «Къонгаш бовча хана». Т1еххьара яр г1алг1ай труппа эгтара хьалха оттаьяле а, воахалий бувзам, патриотизм хьагойташ и, х1аьта актерашта укхаза шоай декхар кхоачашде дика нараг1даьннад ала йиш а я.

Вай мохк кийчхуш ба Сийлахь - боккхача Даймехка т1емa т1а Котало яьккха 40 шу дизар дезде, цунна накъадоал шу фу лерх1 оаш?

Тха дукха пьесаш а спектаклаш а я кийчъеш латташ а кийчъяь яьнна а. Белгалдаккха деза, тхоца цхьана къахьегаш, актерий говзал лакхъе г1о деш ба йоазонхой Плиев Махьмад, Са1ид, Боков Аьхьмад, Чахкиев Са1ид. 1алаьмате теркам т1еохаш а т1еххьарчун «Тха воша, хьоца цхьана» яха произведени. Цунах спектакль оттае кийчлуш да тхо. Цу теми хьагойт дуккхача хьа дека хьадоаг1а эрсий къамацара г1алг1ай доттаг1ал. Тхона лаьрх1а х1анз Са1ид теркам деш ва испански драматурга Гарсия Лорка «Ц1еша диза ловзар» яхача произведенена...

Боков Аьхьмада «Ц1ийен на сайре» яхача произведени спектакль а, цун «Харц оарц» яха комеди а я тха кийчъеш.

Къаьстта тха теркам т1аоазаш я турпалала, патриотически, интернациональни темаш, цунца цхьана дай хоза 1аьдалаш, къамаш эздий г1улакхаш хьа а хьокхаш. Каста хургйолаш я московски яздархочун Кузнецов Оскара «Ц1еча разведчикех йола поэма» яха пьеса. Къулбаседа Кавказе хиннача х1амех лаьца я из. Из пьеса кхуашбоаг1арашта лаьрх1а я. Х1анз оаха цхьаццадола х1амаш т1а а тохаш кийчъеш я вайна дика йовзаш йола Хамидов 1абдулас яззьаь лаьха мах баьйола «Лерг-боацараш». Гойгов Абдул - Хьамида «Историе очеркаш» т1ара а кхычахьара а г1алг1ай революционерех лаьца документальни материал юкъеяхьа лерх1 оаха цунна. Т1аккха геттаре дика хургья из:

Руслан, оаш х1анз тайп-тайпарча жанрех болх бе лаьрх1алга хоаш да. Т1еххьарча хана г1алг1ай фольклор шоай балха юкъейоалаяра т1ехьа оаш къахьегарга а боа. Цу хьакъехьа дувцал тхона.

Февраль бетта Тбилисе дийша а баьнна кхы а антераш боаг1а тхо долча. Тха труппе 40 гаргга саг хургва. Вайна ма харра, труппе мел бараш х1аца бац аьнна кагирхой ба. Оаха лаьрх1ад кхуззе воаг1ача сага сценага г1олле кхетам бала, вайна ма харра, гуш дола х1ама дикаг1а т1а ма эций, из хоаш санна болча кагирхоша гойташ хийча х1аьта а.

Т1аккха жанрех лаьца аьлча. Музыкальни пьесаш, вокал, пластина юкъе а йолаш шийн тамаг1а долаш тха театр д1аэттача, оаха доаш хаьргда комплексни дешаш, масала, балха юкъеоз оаха художникаш, композитораш, йоазонхой иштта кхыбараш. Цул совг1а, мелха теркам динаг1а т1а а оз тайп - тайпарча жанраша.

Общественни балха юкъе дакъа лоацара г1улакх иштта лел шун?

Из дакъа ца лоацаш болх хила йиш а яц сога диллача. Тахьнарча партконференцела накъадоаг1аш оаха знаней обществага г1олла къахьегамхошца 1алаьмате дукха в1ашаг1кхетараш чакхдаьхад кагирхошта коммунистически кхетам балара т1адерзадаь. Дукхаг1долча дакъе чакхдоал уж спектаклашкара докъош гойтарца, ц1ихезача йоазонхой В. В. Маяковске, А. М. Горьке, К. Симонова, иштта кхыбарий произведенешкара отрывкаш ешарца. Маг1албика, Назрана, республика кхыча районий къахьегамхой болча вахад тхо «Къонгаш бовча хана», «Лерг-боацараш», кхыйолча спектаклай докъош гойташ.

Аз лакхехьа мел дийца балхаш историе тахьнарча денна дувзаш, ц1аккха а къа хургдоацаш да.

ХОРЖАМАШТА ХЬАЛХАРА ОКРУГИЙ СОВЕЩАНЕШ

(Кхеттедоллар. Доладур 1-ча агIо тIе).

Тушински хоржамий округе гIолла шоаш харжийта раьза хила царга дехар а дир.

«Серп и молот» яхача московски металлургически завода, «Второй часовой завод» олача московски производственни объединене, «Парижская коммуна» яхача кога гIирса фабрика коллективай собранешка СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара йолча Московски городской хоржамий округе гIолла депутаталла харжа кандидаталла оттийнe КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета председатель Н. А. Тихонов.

«Серп и молот» яхача завода сталевара Социалистически Къахьегама Турпала В. И. Коптева кертагIдаьккхар:

— Уйла гIулакха тIаерзалкр! Из да хIанз мехка массанахьа эттача атмосферах эггара хьалха ала доагIаш дар. Лакхбеннача балхацарча безама кIийле я хIара советски сага низ бола оптимистически заряд а хинна дIаэтта КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленума решенеш. Бокха а хала а болх ба дIахо вай бе безаш бар. Вайна хов: вай къахьегамо йиш хулийтаргья вай Даьхен низ кхы а чIоагIбе, машар лоаттабе чIоагIбе, советски халкъа вахар кхы а товлен дикагIа ден.

— ЧIоагIа раьза хинна тIанийцад соах талан укхаза къамаьл де шоай викал ваьча московски гIишлонхоша Коммунистически парте а Советски пачхьалкхен а цIи хеза деятель вола новкъост Н. А. Тихонов депутаталла харжа кандидаталла оттавар, — аьлар № 3 йолча «Гордорстрой» треста СУ-44 комплексни бригада бригадира Социалистически Къахьегама Турпала М. А. Лазарева. — СССР Министрий Совета керте латтача Николай Александровича чIоагIа тернам а низ а тIеухийт экономика эргальинха товира, социально-культурни гIулакхашта. Цо доккха дакъа лоац производствана интенсификаци яра хьакъехьара парте никъ чанхбоаккхача. Даьхенна шийн низ ца кхобеш гIулакх дарагIа, партийни принципиальность йолаш, маха эшараш фуд ховши ук кхоачаш дешк хилара гIа советски халкъо кIоаргта сий деш ва Н. А. Тихонов.

Къамаьл даьраша белгалдаьккхар советски нах мехки пачхьалкхен Iаьдала лакхехьарча органе хургдолча хоржамашта оптимизм йолаш, кхоанених чIоагIа бIубенна накъаболхаш хилар. Уж дега уйлаш оттаь я Конституце советски гражданашта луш йола бокъонаш ма йоагIаре а лерагIа а, кхоачашхулача вай пачхьалкхен, советски строй бокъонца йолча демократизма тIа. Хоржамаша новкъостал дерга коммунистийн партебоцаррийн цхьоагIо дIахо чIоагIъяра, кердача ниваци дIаьоккхаргда Советски Союза Коммунистически партена гонахьа беррига къахьегамхой кхотабалар.

Совещанена юкъе дакъа лоацаш хиннараша цхьа барт а болаш могайир СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат Н. А. Тихонов оттавеш йола коллективай предложенеш. Московски городской хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла ше харжийта Николай Александрович Тихоновгара деха соцам бир.

Столица Куйбышевски хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхарча совещане цунна юкъе дакъа лоацаш хиннараша СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавир Коммунистически партен Советски пачхьалкхени гIоравьнна вола деятель, КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь К. У. Черненко.

— Вайна массанена а дика вовза Константин Устинович Черненко, — аьлар «Хроматрон» завода наладчикий бригадира В. Е. Сороковойс, — беррига шийна, знанеш, йоккха организаторски талант парте политика лерттIа кхоачашъяра, идеологически болх товбаь аргIбаккхара дIалуш коммунист-ленинец хиларах тара. Цун дерригa вахар коммунистически идеалашта, Даьхенен халкъан долча берката ше яхо ца веш гIулакх дара бола къаьгга хьокхам ба. Парте тийша цунга дIаеннача ерригача постанка шийна тIаднлла гIулакх принципиальни, творчески, дог айденна кхоачашдара хьонкам тел Константин Устиновича.

Къамаьл даьраша белгалдаьккхар партийни общественни вахара ленински принципаши нормаши кхоачашъяра К. У. Черненкос дикка дакъа лоацаш хилар. Шоай коллективай цIерагIа цун кандидатура йиаза хьаллоацаш хилар хьакхайкадир цар.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша цхьа барт а болаш хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжар **Константин Устинович Черненко** кандидат оттаве яь решени.

Хоржамашта хьалха яьча совещане К. У. Черненкогара дийхар город Москван Куйбышевски хоржамий округе гIолла депутаталла ше харжийта раьза хила.

«Компрессор» яхача московски завода культура ЦIагIа хилар Перовски хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхара окружной совещани.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша цхьа барт а болаш тIанийцар город Москван Перовски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, КПСС МГК хьалхара секретарь **Виктор Васильевич Гришин** кандидат оттаве а цу округе гIолла ше депутаталле харжийта раьза хила цунгара деха а баь соцам.

Город Москван Кунцевски хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхарча окружной собране цхьа барт а болаш тIанийцай Кунцевски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, СССР оборона министр Советски Союза Маршал **Дмитрий Федорович Устинов** кандидат оттаве яь решени. Совещане дакъа лоацаш хиннарша дийхар цунгара цу хоржамий округе гIолла ше харжийта раьза хила.

Ленинградски городской хоржамий округа общественни организацейн къахьегача коллективайн викалий хоржамашта хьалхара окружной совещани хилар. Цуна юкъе дакъа лоацаш хиннараша цхьа барт а болаш решени йир СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь **Григорий Васильевич Романов** кандидат оттаве а цу хоржамий округе гIолла ше харжийта раьза хила цунгара деха а.

Ставропольски крайн городе Ипатове хоржамашта хьалхарча окружной совещане гулбеннача колхозий, совхозий, предприятей, агропромышленни объединеней къахьегамхоша СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа шоай кандидат КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь **Михаил Сергеевич Горбачев** ва аьнна дIи льнна яь решени цхьа барт а болаш хьал а лаьцар, цу хоржамий округе гIолла ше харжийта цунгара дийха а дийхар.

Россошански хоржамий округе хиннача хоржамашта хьалхарча окружной совещане дакъа лаьцараша соцам бир СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, РСФСР Министрий Совета Председатель **Виталий Иванович Воротников** кандидат оттавар хьаллаца а цу хоржамий округе ше харжийта цунгара деха а.

Сормовски хоржамий округе хоржамашта хьалхарча совещане цхьа барт а болаш хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совете бахийта йола **Юрий Владимирович Андроповен** Горьковски авиационни завода токарий бригадира **Виталий Александрович Васильевен** кандидатураш, цу хоржамий округе гIолла шоаш харжийта раьза хила царгара деха соца а дир.

Шахтински хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхарча совещане дакъа лаьцараша цхьа барт а болаш хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК-рча Партийни ТIахьожама Комитета Председатель **Михаил Сергеевич Соломенцев** кандидат оттаве йола решенеш. ХIаьта цу хоржамий округе гIолла ше харжийта цунгара деха а дийхар.

Тюменски хоржамий округа къахьегача коллективайн общественни организацейн викалий хоржамашта хьалхарча совещане цхьа барт а болаш хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель **Николай Александрович Тихонов** камвольно-маша беча комбината гребнечесальщица **Галина Петровна Яковлевая** кандидаташ оттабе яь предложени, цу хоржамий округе гIолла шоаш харжийта раьза хила царгара дийха а дийхар.

Ярославски областа Рыбински хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхарча совещане тIанийцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа Рыбински хоржамий округе гIолла КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь **Константин Устинович Черненкон** мотораш деча производственни объединене слесарь - сборщик **Борис Федорович Новиков** кандидаташ оттабе а цу хоржамий округе гIолла шоаш харжийта царгара деха а бола соцам.

Украина столица Ленински хоржамий округа общественни организацей, къахьегача коллективай, эскаре гIулакх дерий викалий хоржамашта хьалхарча совещане дакъа лаьцараша цхьа барт а болаш соцам бир СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, Украина Компарте ЦК хьалхара секретарь **Владимир Васильевич Щербицкий** кандидат оттаварах яь предложенеш хьаллаца а, цу хоржамий округе гIолла ше харжийта раьза хила цунгара деха а.

Мински - Московски хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхарча совещане тIанийцар Мински - Московски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр **Андрей Андреевич Громыко** кандидат оттаве а цу хоржамий округе гIолла ше харжийта раьза хила цунгара деха а баь соцам.

Ташкентски — Ленински хоржамий округа къахьегамхой викалаша хоржамашта хьалхарча совещане цхьа барт а болаш могайир СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа **Юрий Владимирович Андропови** Ташкентски текстильни комбината ткачиха **Карамат Хакимовна Якубовая** кандидаташ оттабе яь решенеш, цу хоржамий округе гIолла шоаш харжийта раьза хила царгара деха а дийхар.

Алма-Атински — Ленински хоржамий округа къахьегамхой викалаша цхьа барт а болаш соцадир СССР Лакхехьарча Совета Союза Совете депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, Казахстана Компарте ЦК хьалхара секретарь **Динмухамед Ахмедович Кунаев** кандидат оттаве а цу округе гIолла ше харжийта раьза хила дехар де а.

Тбилисски — Первомайски хоржамий округа хоржамашта хьалхарча совещане цхьа барт а болаш хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа **Юрий Владимирович Андропови** Тбилисски электровозостроительни завода электромонтажникий комплексни бригада бригадир **Гурам Арчилович Метонидзен** кандидаташ оттабе яь решенеш, цу хоржамий округе гIолла шоаш харжийта раьза хила царгара дийха а дийхар.

Бакински — Ленински хоржамий округа хоржамашта хьалхарча совещане цхьа барт а болаш хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель **Гейдар Алиевич Алиев** кандидат оттаве яь решенеш. Совещане цунгара дийхар цу хоржамий округе гIолла депутаталла харжийта из раьза хила.

Кишиневски - Октябрьски хоржамий округа хоржамашта хьалхарча совещане цхьа барт а болаш хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа **Юрий Владимирович Андроповн** «Монолитстрой» яхача треста № 1 йолча гIишлош еча управлене комплексни бригада бригадир **Иван Никитович Рошкин** кандидаташ оттабе яь решенеш, цу хоржамий округе гIолла шоаш харжийта раьза хила царгара деха а соцадир.

Хоржамашта хьалхара совещани хилар Киргизе столица Фрунзенски хоржамий округе. Цига дакъа лаьцараша цхьа барт а болаш хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа **Юрий Владимирович Андроповн** камвольно-маша беча комбината прядильщица **Турсунбюбю Маманткановна Нурманбетовая** кандидаташ оттабар, цу хоржамий округе гIолла шоаш харжийта раьза хила царгара дийха а дийхар.

Таллински городской хоржамий округа хоржамашта хьалхарча совещане цхьа барт а болаш хьаллаьцар СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа **Юрий Владимирович Андроповн** экскаваторни завода токарий бригадир, Социалистически Къахьегама Турпал **Валерий Рихардович Лийвак** кандидаташ оттабеш яь решени, царгара дийхар цу хоржамий округе гIолла шоаш харжийта раьза хила.

* * *

Хоржамашта хьалхарча совещанешка харжархоша дола кхайкаралаш. (ТАСС).

КХОАНЕНАХ БIУБЕННА БА

ПАРТКОНФЕРЕНЦЕ ДЕЛЕГАТАША ДУВЦ

XVIII областной партийни конференце [illegible] деношка тха корреспондента республика коммунистий форуме [illegible] делегаташа.

ХАДЖИЕВ Шамсуди, Социалистически Къахьегама Турпал, ЧИУС комплексни бригада бригадир:

— Аз чIоагIа тербан тIадахийта йийшар парте ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленума материалаш, Ю. В. Андропова выступлене текст. Тха гIишлонхьерий, уйлаш тIаззар планал совгIа къахьегама овсарле а продукцега дIадолар чухьнахьа деккха а деза, яхача дешаша. Ховш да, гIишлоигьеча сметагIа доагIачул тIех рузкъа дIаухийташ объекташ кIезига хьал ца елга. Пленум хинначул тIехьагIа тхоай бригада членашца тIаьхь дига а даьнна, болх дикагIа бора йолча торонех дикагIа пайда эцар духьа кхы а чIоагIагIа оарцагIдолла лаьрхIад оаха. ХIаьта къахьегама овсарле лакхъяра, продукцега дIалолар кIоаргдара хьакъехьа республике инициатива дIайолае дага я тха коллектив. ХIаьта цу гIулакха оаха юкъедахьа лаьрхIа дакъа укх тайпара да: 1984 шера къахьегама овсарле планагIа йоагIачул 1,5 процент тIехьа гIирсаш хьахдеш дIадохийтар 0,5 процент эшамагIен хилийта, хIаьта цхьайттаIатIча пятилетка план дIа шера кхоачашъе. Из гIулакх аттачарех дац, бакъда, балха тIа йоагIа порядок оттаярца, экономе режим чIоагIъярца, дисциплинен тIадиллача гIулакхаца бехкткхами айбарца Iалашдергда.

КОСТОЕВА Османа Марем, Гl. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода сборочни цеха начальник, парте обкома член:

— Итт шу хьалха ученицашла болх бе йолаелар со. Цул тIехьагIа шу дальча мастер, тIакиха цеха начальника заместитель, начальник хилар. Из деррига аллха са хьинарах, хIамах кавларах тийша хиннад оалилга дац, деррига а дикача наха юкъе ниийсъяларца дувз аз. Иштта, дегIаукаш хьайоагIа ше бIаь совгIа гIалгIай, эрсий, кхыча къамий кхалнах къахьегаш йола тха коллектив а.

Парте декабрьски Пленуме бокхача лоархIаме да аьнна белгалдаьккхад наха чIоагIа хоатташ дола товараш дукхагIа арахецилга. Царна юкъейоагIаш я оаха арахеца сверлильни машинаш. Цехо 101,3 процент кхоачашдьй продукци йохкара задани, аьттув баьннаб номенклатурагIа йоагIараш дIахьа а. Из деккар кхоачашдеча ондо дакъа юкъедихьад мастераша Цороева Фатимас, Дасиева Хядшата, бригадира, НГIАССР Лакхехьарча Совета депутата Султыгова Насыпхана, комсомольско - кагиркой коллектива кулгалхочо Оздоева Хьавас, болхлоша Тумгоева Залихана, Шеялова Шурас, Баркинхоева Марема, кхычар. Конференце накъайоакхаш сога дош деннад цар талан къахьегама овсарле кхы а лайгъаь йоаш болх бергба, аьнна. Тхона юкъера тешам даим чIоагIа хиннаб.

АСИДАЕВА Рабига Ибрагимовна, В. И. Ленина цIерагIча шекадаьтта чангдоахача завода оператор:

— Парте обкома IX пленумо дIалийхад республика халкъа боахаш дерригача къамий викалех йола болхлой кадраш кийчъяза ярга хилар. Цу хьагъехьа дикка эргалонаш хиннай укх тIеххьарча шерашка аллха тха завода № 4 йола аз къахьега цех хьайицача а. ХIаьта со се хьалха медучилище дешна аргIачара хьа я яьрна ера укх заводе болх бе. Юхьанца III разрядагIа къахьегар, хIанз V разряд я. Укхаза парте дIанийцай, Ростовски лакхерча партийни школе заочно деша эттай. Цунца цхьана общественни вахаре а дакъа лаца кхоаш. Цеха партбюро секретара заместитель а парте Заводской райкомен завода партномен член а я.

Аз санна болхлой професси кара а ерзаль, юкъара деккар кхоачашдеча йиза шоай моттиг яхьа а лаьца дIаэттаб укх шерашка № 2 йола профессионально-технически училища чакхъьлкхачул тIехьагIа тханцига балха баьхна хIанз коммунист йола Мусаипова Кемиса, комсомолка Сайнароева Мархин, технолог Залара Татьяна, парте членалла кандидат Курочкина Елена. Уж беррига вахаре денале никъ лувцаш ба.

ШАГИРИЕВА Лиза, Грозненски района «Кулариски» совхоза доярка:

— ДIадаьнна шу беркате хилар тха ферма къахьегамхошта. Планал совгIа шиъ бIаь тонн шура пачхьалкхенга дIаяла аьттув баьлар тха. Къаьстта чIоагIа аьттув баьлаш къахьийтар са нешаша Абакарова Нурдес, Алимерзоева Майзана, Батиева Куржана, Умарова Суайбата. Цар массане планал а тIанийнача декхарел а дукха тIех шура яьнкхар шоаш леладеча доахангара.

Укх деношка тхо йовзаш хиннад парте ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленума а СССР Лакхехьарча Совета сессе а материалаш. Тхона дика хет цар тIа керттера уйла хьалкъа хьал-торо кхы а айяра тIаерзаь хилар. ХIаьта из вай массане Iалашдерга кхы а овсарегIа къахьегарца. Бакъда, тха кхалнахьа сатем бовбеш хIама да США кулгалхоша дунен чам герзаца мара боацаш саина хьуазду харц гIулакхаш. Цудухьа оаха, кхалнаха, цхьа дагара а долаш хьаллоац СССР Лакхехьарча Совета тIанийца «Дунен халкъашта юкъе латтача хьалехи Советски пачхьалкхено дола арахьа лелаеча политиках» яха соцам.

ХЬИНАР ДОЛА САГ

Грозненски швейни объединене Кирцак Раиса Петровна ца йовзаш йоккха а зIамига а кхалсаг хуле тамаш я. 1946 шера фабрично-заводской училище (ФЗУ) йистелькха болх бе йолаеннача хана дена кхы цхьаннахьа а ца йодаш объединене № 1 йолча филиале къахьегаш хьайоагIа из. Баракъаш - хIамаш тегаш мала боаккхаш дола яхьаккха хIама, цхьаккха операци цуна дика ца йовзаш яц.

Раиса Петровнас хIанз кулгалдеш я № 9 йола участок. Цига болх бу комсомолкай - мехкарий бригадо. Шийн баьхьа доацаш дац кьона кхалнах цу участке вIашагIкхетар. Цкъа - дале, дикка ха яха саг йолаше а, из ше къона хет. Ца йовзачо цIаккха а аргдац цун ниттела ха яьннай. Из гаьнна къонагIа хет шийн халал. ДегI къона латтарал совгIа, оамал а къона я Раиса Петровнай. Ниiсархочунца санна хьакхаштa ба цунца мехкарий, из дика тарлу царна.

Цо, нанас санна, дог цIена тIаьц нерда балха боагIараш. Говзал Iомаярал совгIа, вахаре хила дезача дуккъача а хIамай хьакъехьа хьехараш ду.

— Бонкха лоархIам болаш да, — йоах Раиса Петровнас, — керда балла енача е практике кхьачача къонача кхалсага тернам бар. Iимерза хьатIаззар, ше хьалаьцача къахьегмна накъах цун дог зеккхарг доацаш. Езаллийта еза цуна ше керда професси, ше бергбоача общественни балха маIан.

Къахьегама а вахара а йоккха опыт йолаш саг я Раиса Петровна. Цунна еннай «Дикагiйола мастер - воспитатель» яха цIи. Цо кулгалдеш йола участок мехкараша говзал Iомавеш йола школа хиннрал совгIа, наха юкъе эзделдолаш лела хара йола школа а я. Укхаза Iомабу дика болх бе а коллективе Iимерза хила а ховргдола нах. Цудухьа участка коллектив филиале эггара хьаллхалаттарех цаI а йолаш хьайоагIа.

— Оаха массане а сий дешш лоархIаши я Раиса Петровна, — йоах участка комсорга Суганпова Маликас. — Тхона нана санна саг я из. Цо вахарa а къахьегама а нийсача новкъа доах тхо. Тхона Iомаде ловш мел дар Iомаду цо.

Цо Iомаль я барзкъий ло боаккхача цехе болх беш йола говза болхло Айдамирова Сацита. Из цеха партийни организаце секретарь а я. Объединене коммунисташа делегаталла харжа Ленински районни партийни конференце балха юкъе дакъа доацаш хилар Айдамирова.

Раиса Петровнас ше Iомабаь а хьийха а болча къона болхлоех Ногаева Тумишай, Грошева Женяй, Исиева Зоий доаха производственни толамаш чIоагIа раьза йолаш дувц цо.

Цунна хов коллективан барт товбе, уж дикагIа къахьегара оаргIбала.

Бакъда, дай хьехар дIа ца эцаш, наха тарлуш йоаца оамал йолаш, дисциплина а порядок а теркал ца еш баргаш а нийсалу цкъаза Раиса Петровнайна. Шовзтlъа саг ма йий участке. Цар массане а цхьатарра оамали кхетами хургба аьлча харцхург ма дий. Цхьан дезале а мича хул берригаш а цхьатарра.

Нахаца дIа ца уеш яр Зара. Болх бе-м хоара цунна. Шийна лайча кхычарел тIехьа а юсаргъяцар. Бакъда, дисциплинен порядоки лелае тIагIацар до. Балха хьал тIехьаюсар. Шийх бехк баьккхача юха лувра. Раиса Петровнас къаьстта тернаме нийцар из. Хьехар дир цунна. ХьатIайоьвлайир дикача оамал тIа. ХIанз балха тIехьа йиса ц Зара.

— Школа е училища яьккха балха йоагIа кхалсаг зIамига ма йий. Фу хов цунна? Когашдода бер санна, вахаре хьалхара гIа бакиха волалуш вола саг ва из. Цунга хьажа деза, нийса гIа баккхара новкъостал де деза. — йоах Раиса Петровнас. — Са а да бераш. Со а я нана. Укхаза балха эттача къоначо йийий нана шийн бер дага ца доаллаш хургьяц. Из боах бе а наха юкъе лела а Iомаллар дезаргда цунна. Из дага лоаттаду аз.

Цо дика кхетам луш хьалкхельй шийн цIи йоI. Йоккхагlйола Ира республикански больнице медсестра я, хIаьта зIамагIйола Оля Астраханe медицински институте деша яьгIа.

Филиала участкашна дIадахача шера даьттача социалистически яхье эггара хьалхарча моттиге йолаш чакхьяьлар цар коллектив. Цо цхьаьнакха а деза дн дIадахийтанзар къахьегама толамашца белгал ца деакхаш.

ХIанз вай республика коммунистий а берригача къахьегамхой а вахарерча йоккхийча политически событена — областной партийни конференцена накъабаьккхаб Кирцак Раиса Петровнас кулгалдеш бола кхалнах производственни толамаш даьха, кердача шера доккхий декхараш тIаийца къа а хьег.

Шийн низ, говзал, ха кхоца еш производствана къона болхлой Iомабера дIалу цу хьинар долча саго.

Ю. ЧАХКИЕВ.

«Электроприбор» яхача заводе балха задани оттаьача графикал дикка тIехкхоачашъеш хьайоагIа Виктор Погорелов керте латта электромонтажникий - бригада. Цу барт болча коллективо хьаеш йола продукция хал хьалха яьккхарал совгIа, тIехника а хул ОТК тIахьожамо дикка хIама доацаш.

СУРТА ТIА: В. Погорелов (аьттехьа латтар), бригада членаш А. Долженкой К. Амежкови.

Э. ВАТЧАЕВА сурт.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

14 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 8.00. УнахцIено лоранра группа занятеш. 10.00. Болх беш я ловзаш йола автоматаш. 12.00. «УнахцIенон» клуба заседани. 19.00. Болх беш я «ВIашагIкхетар» яха дисноклуб.

Химикий культура Дворец. 16.00. «Наькъ тIа дIа-юха лелара бокъонаш ха декхарийла ва хIаравар» яха лекци. 17.00. «Дека иллий» яха радиоконцерт. 17.30. «Сийлахьа мохк» яха устин журнал. 18.00. «Даймехка гIолла» кинообозрени.

15 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 10.00. Болх беш я ловзаш йола автоматаш. 11.00. Болх беш я «Тамашийи фаьлгийн дунен тIа» яха киноклуб. 11.00. «Советски общественна — йолаш йолча демократе обществанa накъаболхаш» яха книжкай выставка. 19.00. Болх беш я «ВIашагIкхетар» яха дисноклуб.

Химикий культура Дворец. 10.30. «Кхелетари заноии» яха лекци. 11.00. Болх беш да «Заманхо» яха кинотеатр. 14.00. ТеннисагIа дола спортивни къовсамаш. 18.00. Кинообозрени. «Даймехка гIолла». 19.00. Эстрадни иллейи мукъамийи сайре.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 ЯНВАРЬ
II ПРОГРАММА

19.30 — «Нохч - ГIалгIайчен дие».
19.40 — «Вийса дальхьала хийла шун, бераш!»
19.50 — «Нохч - ГIалгIайченах дола дош». Телевизионни документальни фильм.
20.30 — «Вайнах» яхача Пачхьалкхен ансамбла концерт.

16 ЯНВАРЬ
II ПРОГРАММА

17.25 — Документальни фильм.
18.30 — «Нохч - ГIалгIайчен дие».
18.40 — «Вай интернационалисташ да (нохчий меттала).
19.10 — Киножурнал.
19.30 — Концерт.

РАДИО

14 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.35 — Агитпункта цIераш (нохчий меттала).
10.15 — «Даьхенах, партех, Ленинах дола иллеш» (нохчий меттала).
10.30 — Реклама (эрсий меттала).
11.00 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
11.30 — «Керда шу — керда планаш». Литературни передача (эрсий меттала).
12.40 — «ЗIоммога» яха сатирически журнал (нохчий меттала).
13.00 — Сийлахь - йоккхача Къалон 40 шу дизарга. Фронтовикий дагалувцараш (нохчий меттала).
15.15 — Первомайская яхача станицерча культуре ЦIен художественни самодеятельноста концерт (эрсий меттала).
16.00 — «Кавказа IуйрнашI» яха радиожурнал (эрсий меттала).
18.00 — «Пулакх дара культура лакхъяра тIехьа» (нохчий меттала).
18.15 — Музыкальни почта (гIалгIай меттала).

УКВ

18.00 — «До-ре-ми-фа-соль». Музыкальни обозрени.
18.55 — «Шатта дан сайрийна» яха передача.
19.25 — «Халкъ далахъеш» (нохчий меттала).
19.51 — «СахIiара минуташ» яха передача (нохчий меттала).

15 ЯНВАРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.25 — «Шовма казахата ашараш» (эрсий меттала).
11.20 — КIирандеш музыкальни программа (эрсий меттала).
16.00 — «Школьный глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
16.30 — «Къона тIехье» (нохчий меттала).
18.00 — «Иллешца доттагIаш долчарна» яха концерт (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — Вано Мурадели иллеш.
18.50 — Музыкальни галерея. Иллеш дIаоал И. Усманова.

16 ЯНВАРЬ

6.40 — Сий а хоастам а — къахьегарга хьомина! «Дуккха деза гIулакх». Очерк (гIалгIай меттала).
6.50 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.18 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.21 — «Хенал хьалхабаьнараш» (гIалгIай меттала).
8.31 — IуйрIанара концерт (нохчий меттала).
9.15 — «Автотранспорта пайданца болх бара тIехьа» (нохчий меттала).
9.30 — Музыка (нохчий меттала).
9.45 — «ДегIаенача социализма общества культура». Беседа (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
16.01 — Микрофона хьалха ба Нохч - ГIалгIай радиой телевиденен инструментальни ансамбли солисташ (гIалгIай меттала).
16.25 — С. Озиев. Юмористически дуэцараш (гIалгIай меттала).
16.40 — «Коммунисти пятилеткан» яха радиожурнал (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — Реклама (эрсий меттала).
19.30 — «Кагирхой ванарша» яха радиовыпуск (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — «Бетховен Россия». Музыкальни очерк.
19.00 — Инструментальни музыка.
19.35 — У. Димаева ашарши цуо дошашта даьха иллеши.

Тахан кулцалуш моржаш а йолаш, йоачан а йовцаш, Iуйрийна цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—8 метр чIоагIа мух а хьенхаш хилен фегара температура республике 0—5, Грозне 1—3 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен моржаш а йолаш, йоачан а йовцаш, цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьенкхаш хилен фегара температура бийсана 2—7 градус шелали, дийнахьа 0—5 градус йовхален йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктехкхача секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-85-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-84-75; кехатий — 2-85-64; корректорске — 2-89-88.
НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-85-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-84-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ00012. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 202.